आ.ब. २०८०/०८१ मा सम्पादित कार्यहरुको

सामाजिक परीक्षण प्रतिबेदन

सोमराज शर्मा/बिनोद कुमार शर्मा
सामाजिक परिक्षक

कार्यकारी सारांश

स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५) अनुसार गाँउपालिका तथा नगरपालिकाले सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेहि बनाउन बर्षमा एकपटक सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्ने प्रावधान गरेकोछ । जनतासँग प्रत्यक्ष नजिक रहेर सेवा प्रवाह गर्ने स्थानीय तह भएकोले स्थानीय तहसँग जनताका इच्छा आकाँक्षाहरु बढ्नु स्वाभाविक हो । स्थानीय तहले सम्पादन गर्ने काम कारबाहिमा पारदर्शिता र सेवाग्राहिप्रति जवाफदेहिता अभिबृद्धि गर्न र सुशासन कायम गर्न विभिन्न नीतिहरु अबलम्बन गर्दै आएकोछ । स्थानीय स्तरमा भए÷गरेका कामकारबाहीको जनताप्रति सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्नका लागि अवलम्बन गरिएका विभिन्न विधि मध्ये सामाजिक परीक्षण पनि एक हो । दंगीशरण गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०÷०८१ मा लिएको नीति, सो अनुरुप तर्जुमा गरेको योजना, कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले गाउँबासीको सामाजिक आर्थिक विकासमा गरेको समग्र योगदान तथा उपलब्धीको लेखाजोखा तथा बिश्लेषण गर्ने र आगामि दिनमा सामाजिक क्षेत्रको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई अझ सहभागीतामूलक, पारदर्शी, नतिजामूलक तथा प्रभावकारी बनाउन सहयोग पुऱ्याउने उद्देश्य अनुरुप सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम संचालन गर्नुको साथै यसको निष्कर्षलाई प्रतिवेदनको रुपमा प्रस्तुत तथा सार्वजनिक गरिएको छ । यस गाउँपालिकाभित्र गरिएको छलफलको आधारमा समय र श्रोत साधनका कमीका कारण कतिपय साझेदार नागरिक समाजका संस्थाहरुको विवरण र उपलब्धीलाई परीक्षणको क्रममा अध्ययन, सर्बेक्षण तथा बिश्लेषण गर्न नसकिएको भएता पनि यस गाउँपालिकाले समग्रमा कार्यक्रम कार्यान्वयनको अबस्थामा अधिकतम उपलब्धी हासिल गर्न सफल भएको उपलब्ध तथ्याङ्क, अध्ययन, सर्वेक्षण र अभिमत संकलन विवरणबाट देखिएको छ । तथापि जनस्तरमा गाउँपालिका प्रतिको विश्वास र सेवा प्रवाहमा चुस्तता ल्याई यसको माध्यमबाट अझ प्रभावकारी, सरल र सहज बनाउन भने आवश्यक देखिन्छ ।

गाउँपालिकाले सामाजिक उद्देश्य तथा उपलब्धी हासिल गर्न पर्याप्त लगानी, ठोस कार्यक्रम र आयोजनामा बृद्धि गर्ने, गैसस, नीजी क्षेत्र तथा गाउँबासीबीच साझेदारीमा बृद्धि गर्ने कार्यक्रमलाई नतिजा तथा उपलब्धीमूलक बनाउनुपर्ने देखिन्छ । गाउँपालिका र वडाको भौतिक पूर्बाधारको अबस्था राम्रो रहेको देखिन्छ । गाउँपालिकाले आफुले प्रदान गर्ने सेवा सुबिधालाई प्रबिधिमैत्रि बनाउन जोड गरिरहेको छ भने यस पालिका भित्रका सामुदायिक विद्यालयहरु प्रविधिमैत्री बनाउने कार्यका लागि डिजिटल बोर्डको व्यवस्था गरि सो अनुरुप पठनपाठनलाई अगाडी बढाईएको छ । स्वास्थ्य बिमालाई आफनै पालिकामा रहेको बागर सामुदायिक अस्पतालबाट सेवा सुचारु गर्न लागेको यस गाउँपालिका दाङ्गमै पहिलो दिगोपना सहितको पुर्ण संस्थागत सुत्केरी गाउँपालिका बन्न सफल भएको छ । त्यस्तै यस गाउँपालिकाले बालमृत्यू दर घटाउनको लागि सुत्केरी पोषण प्रोत्साहन कार्यक्रम संचालन गरेको छ भने बृद्ध तथा बालबालिकाहरुलाई मध्यनजर गरि उज्यालो आखा कार्यक्रम पनि संचालन गरिरहेको छ । अर्कोतर्फ छोरी सम्मान कार्यक्रमले छोरीहरुको शिक्षाको भविस्यलाई केहि हद सम्म सुनिश्चित गर्ने कोसिस गरिरहेको छ । अपांगता भएका ब्यक्तिहरुलाई अपांगता सहयोग सामाग्रीको बितरणले अपांगता भएका ब्यक्तिहरुको दैनिक जिवनयापनमा सहजता भएको छ भने सामुदायिक बिद्यालयको ११-१२ कक्षामा बिज्ञान बिषय पढने बिद्यार्थिलाई मासिक रु १,५०० छात्रबृति बितरण कार्यक्रमले गरिव र बंचित परिवारका बालबालिकाहरुलाई पढनु पर्दछ भन्ने कुरामा

उत्प्ेरीत गरिरहेको देखिन्छ । शैक्षिक क्यालेन्डर अनुसारको पठन पाठन, परिक्षा शुल्क नलिने नीति, बर्षको १ वटा बिषयको परिक्षा गाउँपालिका तहको लिने परिपाटीले शिक्षाको गुणस्तरको मापनमा सहजता ल्यायको देखिन्छ । जेष्ठ नागरिक, हिंसा पिडित महिला सम्मान जस्ता कार्यक्रमले उनिहरुको मनोवल बढाउन सहयोग पुगेको छ । मूख्य सडकलाई हरियाली सहितको बाताबरणीय सन्तुलन कायम राख्न प्रयास गर्दै बृक्षारोपन र संरक्षण गर्नु र नक्सापास गरि घर बनाउन स्वीकृति दिने कार्यहरुले जनताको जिउ र धनको सुरक्षामा गाउँपालिका जिम्मेवार भएको देखिन्छ ।

संगसंगै गाउँपालिकाले दीगो विकास लक्ष्य, विपद् तथा जलवायू उत्थानशीलताका कुराहरुलाई स्थानीयकरण गरी यसलाई मूर्तरुप दिनुपर्ने देखिन्छ । सहभागीतामूलक ढंगबाट योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्ने प्रणाली अबलम्बन गरी योजना तथा कार्यक्रमहरुको सुपरिबेक्षण तथा अनुगमन कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाउनुपर्ने देखिन्छ । स्थानीय सामुदायिक संस्थाहरुको परिचालन गरि समुदायलाई परिचालन गर्ने काममा अगाडि लगाउने र समुदायले गर्ने अनुगमनलाई प्रभावकारी बनाउदै अनुगमन तथा मूल्याङ्कलाई समयवबद्ध र सूचकमा आधारित बनाउनु पर्ने देखिन्छ । राजस्व व्यवस्थापनमा नदिजन्य पदार्थको व्यवस्थापनलाई ब्यवहारिक र ब्यबस्थित बनाउनु पर्ने छ । अर्थपूर्ण जनसहभागीता बढाउनु पर्ने, गाउँपालिका तथा वडामा सामाजिक जवाफदेहिता प्रवद्र्धन गर्ने क्रियाकलापहरु नियमित गर्नुपर्ने देखिन्छ । साथै लैससासको विश्लेषण गरी लैससासमैत्री संरचना तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्नुका साथै शाखागत समन्वय तथा शाखालाई पूर्ण जिम्मेवारी दिन सकिएमा गाउँपालिकाको कार्य अझै प्रभावकारी हुने देखिन्छ । अर्कोतर्फ बालमैत्री, पोषणमैत्री गाउँपालिका निर्माणका आधारहरु तयार गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

अन्तमा, सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट अध्ययन पश्चात् सम्पूर्ण सरोकारवाला सहितको उपस्थितिमा बृहत छलफल गरि सो छलफलबाट प्राप्त सुझावहरुलाई पनि समेटि अन्तिम प्रतिबेदन तयार गरिएको छ । यसरी स्थानीय तहबाट भएका कामहरूले सामाजिक उपलब्धि कति हासिल भए सोको बिश्लेषणबाट प्रभावसम्मको अवस्थाको आंकलन गर्न गरिएको सामाजिक परीक्षण निकै प्रभावकारी भएको देखिन्छ । स्थानीय सरकारको समग्र सामाजिक उत्तरदायित्व परीक्षणको अभ्यास नौलो भएकाले अनुशिक्षण, तालिम, प्रचारप्रसार र समय सापेक्ष सुधारको आवश्यकता रहेको देखिन्छ । सामाजिक जवाफदेहिता अभिबृद्धि हुने क्रियाकलापहरु नियमित रुपमा गाउँपालिकाले कार्यविधि नै बनाई संचालन गर्नुपर्ने देखिन्छ ।

बिषयसूची

क्र.सं.		बिषयबस्तु	पेज नं
		खण्डः क	
१.१		पृष्ठभूमि	१
१.२		सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य	२
१.३		सामाजिक परीक्षण विधि	२
	१.३.१	सन्दर्भ सामग्री अध्ययन	२
	१.३.२	मुख्य पदाधिकारीसँग अन्तरवार्ता	३
	१.३.३	समूह छलफल र स्थलगत अवलोकन	३
	१.३.४	सामाजिक परीक्षण प्रतिबेदन मस्यौदा लेखन	३
	१.३.५	प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुती	३
	१.३.६	अन्तिम प्रतिवेदन पेश	४
१.४		अध्ययनको सीमा	४
१.५		बिषयगत शाखासंगको छलफल, अनुगमन र बृहत छलफल कार्यक्रमको बिवरण	५
		खण्डः ख	
२.१		दंगीशरण गाउँपालिकाको परिचय	६
२.२		गाउँपालिकाको प्राथमिकता तथा लक्ष्यहरु	७
२.३		गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू	७
२.४		गाउँपालिकाको प्राथमिकताहरु	८
२.५		गत बर्षको मुख्य उपलब्धीहरु	८
२.६		यस बर्षको मुख्य उपलब्धीहरु	९
२.७		सामाजिक जिम्मेबारी र कार्यसम्पादनको लेखाजोखा	१०
२.८		गत बर्ष सेवा प्रभाह, कार्य सम्पादन गर्दा भोगेका समस्याहरु	२०
		खण्डः ग	
३.१		सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सवल पक्षहरु	२१
३.२		सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती वा कमिकमजोरीहरु	२२
३.३		सामाजिक जिम्मेवारी पूरागर्न चाल्नुपर्ने कदम वा सुझावहरु	२४
३.४		जिम्मेवारीको क्षेत्र अनुसार चाल्नुपर्ने कदम वा सुझावहरु	२६
		अनूसुची	

१:	योजनाको मूल्यांकन तथा प्रभाव बिश्लेषण	३०
२	आ.ब. २०८०/०८१ मा संचालित भौतिक पुर्वाधार तर्फका योजनाहरुको सुची	३४
३	सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिबेदन प्रस्तुतिमा उपस्थिति सहभागीहरुको विवरण	४२
४	सामाजिक परीक्षणका क्रममा लिईएका तस्बीरहरु	४४

खण्डः क

१.१ पृष्ठभूमि

नेपालको सन्दर्भमा गाउँपालिका जनताको सबै भन्दा नजिकको सरकार हो जसलाई स्थानीय सरकार पनि भनिन्छ । स्थानीय सरकारले जनतासँग प्रत्यक्ष सम्बन्ध राख्दछ । स्थानीय सरकारले स्थानीय स्तरमा जनताहरूको माझमा बसी प्रत्यक्ष रूपमा जनतालाई तोकिए र आफ्नो नीति तथा कानुन परिधिभित्र रही सेवाहरू प्रवाह गर्दछ । नेपालका गाउँपालिकाहरू नेपालको संविधान २०७२, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐन २०७४ तथा यस अन्तर्गत जारी भएका नियमावली हरू अधिनमा रही सेवा प्रवाह गर्दछन् । स्थानीय सरकारलाई संविधान र स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनको अधिनमा रही कानुन, नीति तथा नियमावली बनाउने अधिकार रहेको छ।

नेपालको संबिधानले गाउँपालिकाको सेवा प्रवाह पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेहि बनाउनु पर्ने परिकल्पना गरेको छ । अर्को तर्फ स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ ले पनि सोहि अनुरुप गाउँपालिकाको योजना पहिचान देखि लाभको प्रतिफल बितरण सम्मका सबै चरणमा नागरिकको प्रत्यक्ष सहभागितालाई सुनिश्चीत गराउने ब्यबस्था गरेको छ । गाउँपालिकाले बनाएका नीति, योजना तथा कार्यक्रमको कार्यान्वयन प्रकृया, प्राप्त उपलब्धि र त्यसले पारेको आर्थिक सामाजिक प्रभावको मूल्याङ्कन गरी नीति, योजना तथा सेवा प्रवाह प्रकृयामा सुधार गर्न गाउँपालिकाले बिभिन्न प्रकारका कामहरु गर्नुपर्ने हुन्छ । सार्वजनिक कोषको अत्युत्तम परिचालन गरी अपेक्षित उद्देश्य प्राप्तीको सुनिश्चिता गर्न र जनप्रतिनिधि तथा कर्मचारीलाई थप जिम्मेवार बनाई सार्वजनीक जवाफदेहिता अभिबृद्धि गर्न स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को दफा ७८ को उपदफा (५) अनुसार गाँउपालिका तथा नगरपालिकाले सार्वजनीक सेवा प्रवाहलाई पारदर्शी, उत्तरदायी र जवाफदेहि बनाउन बर्षमा एकपटक सामाजिक परीक्षण गर्नुपर्ने प्रावधान गरेकोछ । जनतासँग प्रत्यक्ष नजिक रहेर सेवा प्रवाह गर्ने स्थानीय तह भएकोले दंगीशरण गाँउपालिकाले सम्पादन गर्ने काम कारबाहिमा पारदर्शिता र सेवाग्राहि प्रति जवाफदेहिता अभिबृद्धि गर्न र सुशासन कायम गर्न विभिन्न नीतिहरु अबलम्बन गर्दै आएको छ । सो अनुरुप आउदा दिनहरुमा यस गाँउपालिकाले स्थानीय स्तरमा भए÷गरेका कामकारबाहीको अबस्था र आउदा दिनहरुमा सुधार गर्नुपर्ने आबश्यक बिभिन्न पक्षहरुको जनताहरु मार्फत आउने सुझावहरु प्राप्त गर्दै सामाजिक उत्तरदायित्व बहन गर्नका लागि अवलम्बन गरिएका विभिन्न विधि मध्ये सामाजिक परीक्षण पनि एक हो । दंगीशरण गाउँपालिकाले आर्थिक वर्ष २०८०/०८१ मा तर्जुमा गरेको नीति योजना, कार्यक्रम तथा आयोजना कार्यान्वयन र सेवा प्रवाहले गाउँबासीको सामाजिक आर्थिक विकासमा गरेको समग्र योगदान तथा उपलब्धीको लेखाजोखा तथा बिश्लेषण गर्ने र आगामि दिनमा सामाजिक क्षेत्रको योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा मूल्याङ्कनलाई अझ सहभागीतामूलक, पारदर्शी, नतिजामूलक तथा

प्रभावकारी बनाउन सहयोग पु¥याउने उद्देश्य अनुरुप यो सामाजिक परीक्षण कार्यक्रम संचालन गरेको छ ।

१.२ सामाजिक परीक्षणको उद्देश्य

दंगीशरण गाउँपालिकाको एक आर्थिक बर्षको समग्र सामाजिक उत्तरदायित्व परीक्षण (लेखाजोखा) गर्नु यस सामाजिक परीक्षणको मुख्य उद्देश्य हो । सामाजिक परीक्षण संचालनको मुख्य उद्देश्यहरु निम्नानुसार रहेका छन्ः

- दंगीशरण गाउँपालिकाले संचालन गरेका कार्यक्रमहरुको लक्ष्य, उद्देश्य, बजेट आम्दानी र यसबाट प्राप्त सामाजिक उपलब्धीहरुको बिश्लेषण गर्ने ।
- गाउँपालिकालाई ऐन नियमले तोकेको सामाजिक जिम्मेवारी, त्यस अनुसार संचालित कार्यक्रम, योजनाले ल्याएको सामाजिक उपलब्धि र सामाजिक जिम्मेवारी बहन गर्न सक्ने संस्थागत क्षमता आदिको लेखाजोखा गरी पृष्ठपोषण प्रदान गर्ने ।
- गाउँपालिकालाई कार्यक्रम संचालन गर्दा प्राप्त चुनौती, उपलब्धि, सिकाई सार्वजनिकरण र श्रोत साधनको सहि उपयोग गर्न पृष्ठपोषण दिने ।
- गाउँपालिकाको गतिबिधिहरुको लेखाजोखा तथा मूल्याङ्कन गरि भावी कार्ययोजनाका लागि सुझाब संकलन गर्ने ।
- लक्षित उद्देश्य पूरा भए-नभएको, बजेट सहि रुपमा खर्च भए-नभएको समिक्षा गर्ने ।

१.३ सामाजिक परीक्षण विधि

सामाजिक परीक्षणलाई अनुसन्धानात्मक ढंगबाट देहायका विधिहरू गरी सम्पन्न गरीएको छ ।

१.३.१ सन्दर्भ सामग्री अध्ययन

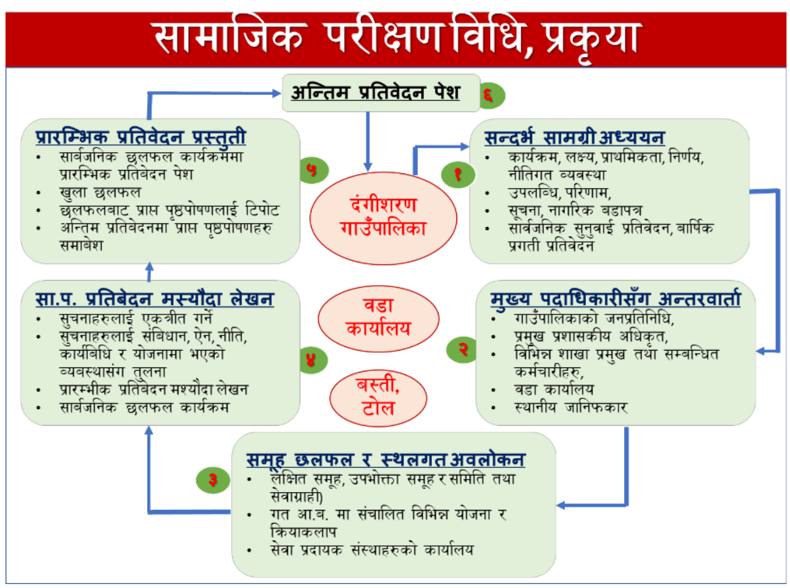

सामाजिक परीक्षकले दंगीशरण गाउँपालिकाको आवधिक तथा बार्षिक कार्यक्रम, लक्ष्य, प्राथमिकता, कार्यपालिकाका निर्णय, नीतिगत व्यवस्था र कार्यक्रम, सामाजिक उपलब्धि, परिणाम र प्रभाव सम्बन्धी अभिलेख तथा सूचना, नागरिक बडापत्र, सार्वजनिक परीक्षण स्रम्बन्धी स्थानीय नीति र

प्रतिवेदन, सार्वजनिक सुनुवाई प्रतिवेदन, बार्षिक प्रगती प्रतिवेदन तथा अन्य आवश्यक सामाग्रीको अध्ययन तथा अभिलेखन गरिएको थियो ।

१.३.२ मुख्य पदाधिकारीसँग अन्तरवार्ता

सामाजिक परीक्षणको विधि तथा प्रक्रिया र तोकिएका सूचकहरूका आधारमा परामर्शदाताले आबश्यकता अनुसार गाउँपालिकाको जनप्रतिनिधि, प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत, विभिन्न शाखा प्रमुख तथा सम्बन्धित कर्मचारीहरु, विषयगत शाखा प्रमुखसँग अर्धसंरचित अन्तरवार्ताबाट सूचना तथा तथ्याङ्क संकलन गरिएको थियो भने साथै अपुग सुचना तथा तथ्यांकहरु पनि समय समयमा कार्यालयमा शाखा प्रमूखहरु संग भेटघाट र छलफल गर्दै लिने काम गरिएको थियो ।

१.३.३ समूह छलफल र स्थलगत अवलोकन

सामाजिक परीक्षणका लागि तोकिएका सूचकहरु तथा सन्दर्भ सामग्रीहरुको अध्ययनको आधारमा समूह छलफल (लक्षित समूह, उपभोक्ता समूहरसमिति तथा सेवाग्राही) गरियको थियो । साथै गत आ.ब. मा गाउँपालिका बाट संचालित विभिन्न योजना र क्रियाकलापहरुको स्थलगत अवलोकन, अध्ययन, अन्तरक्रिया र अभिमत संकलन गरि राय, प्रतिक्रिया र सुझाव प्राप्त गरियको थियो ।

१.३.४ सामाजिक परीक्षण प्रतिबेदन मस्यौदा लेखन

बिभिन्न बिधीबाट प्राप्त सुचनाहरुलाई एकत्रीत गर्ने काम भयो । साथै उक्त सुचनाहरुलाई संबिधान, ऐन, नीति, कार्यबिधि र योजनामा भएको ब्यबस्थासंग तुलना सहितको बिश्लेषण गर्दै सार्वजनिक जवाफदेहिता प्रर्बद्धन सम्बन्धी कार्यविधि २०७७ को अनुसूची–५, ६ बमोजिमको प्रारम्भीक प्रतिबेदन र अनुसूची–९ बमोजिमको अन्तिम सामाजिक परीक्षण मश्यौदा प्रतिबेदन लेखन गर्ने कार्य गरिएको थियो।

१.३.५ प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुती

गाउँपालिकाद्वारा आयोजित भेलामा प्रारम्भिक प्रतिबेदन प्रस्तुत गरिएको थियो । सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन प्रस्तुती तथा सार्वजनिक बहस कार्यक्रम तथा कार्यक्रममा उपस्थित हुन पालिकाले प्रमुख सरोकारवालाहरू तथा जनप्रतिनिधि, नागरिक समाज, कर्मचारी, लक्षित वर्ग, बालवालिका, महिला प्रतिनिधि, स्थानीय गैसस, राजनतिक दल, बुद्धिजीवी लगायतसँग अन्तरक्रियाका लागि सार्वजनिक सूचनाद्वारा आह्वान गरिएको थियो । उक्त कार्यक्रममा निम्नानुसारको प्रस्तुतीकरण गरिएको थियो

- कार्यक्रम औपचारीकरुपमा गाउँपालिकाका अध्यक्षको अध्यक्षतामा बसेको थियो ।
- स्वागत मन्तब्यबाट सुर भएको कार्यक्रममा प्रारम्भमा सहभागीहरूलाई कार्यक्रमको उद्देश्य, संचालन विधि, समय र आचारसंहिताबारे जानकारी प्रदान गरिएको ।

- सामाजिक परीक्षकबाट सामाजिक परिक्षणको कानुनी आधार, ब्यबस्था सहित कार्यविधिको अनुसूची—५ बमोजिमको ढाँचामा तयार गरिएको विवरण प्रस्तुत
- गरिएको ।
- प्रतिवेदन कार्यक्रममा विवरण प्रस्तुत भएपछि खुला छलफलको माध्यमबाट सहभागीहरूको प्रतिक्रिया तथा सुझाव संकलन गरिएको ।
- सहभागीहरुबाट उठेका बिषय बस्तुलाई टिपोट गरिएको थियो भने भने आगामी दिनमा यसको कार्यान्वयन बारे जोड दिईएको थियो ।
- सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुतीमा उठेका विषयवस्तुहरू सामाजिक परीक्षकबाट अन्तिम प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको छ ।

१.३.६ अन्तिम प्रतिवेदन पेश

सहभागीबाट प्राप्त सुझावहरुलाई समेटी सामाजिक परीक्षकद्वारा सामाजिक परीक्षण प्रतिवेदन सार्वजनिक जवाफदेहिता प्रर्बद्धन सम्बन्धी कार्यविधि २०७७ को अनुसूची—९ अनुसार गाउँपालिका प्रमुख समक्ष पेश ।

१.४ अध्ययनको सीमा

सीमित श्रोत र साधनमा गरियको यो सामाजिक परिक्षण गर्दा गाउँपालिका, वडा र समुदाय तहमा पुगी छलफल र दस्ताबेजको अध्यन तथा बिश्लेषण गरी सूचना संकलन गरिएकोमा कतिपय सूचनाहरुको पुष्टयाँइ वैज्ञानिक ढंगले नभएको हुन सक्छ । यद्यपि प्रश्न अनरुप आएका सूचना, बिभिन्न दस्ताबेजको अध्यन र छलफलहरुलाई बिश्लेषण गरि सामाजिक परिक्षण प्रतिबेदन तयार पारियको छ । यसका सुचनाहरुलाई जति सक्यो सरलिकृत गरि राखिएको छ । दंगीशरण गाउँपालिकामा संचालन गरिएको सामाजिक परीक्षणको क्षेत्र र सीमा निम्नानुसार रहेका छन्:

- नेपालको संविधान र स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ को मुलमर्म बमोजिम गाउँपालिकाले गरेको विकास आयोजनामा जनसहभागिताको स्थितिको मात्र अध्ययन गरिएको छ।
- सेवा प्रभाहको लागि गाउँपालिकाले गरेका नीतिगत निर्णय र कार्य प्रकृयाले पारेको प्रभावका बारेमा अध्ययन गरिएको छ।
- गाउँपालिकाले सेवा सुविधा दिन नसक्दा जनताले भोगेका समस्याको अध्ययन गरिएको छ।
- श्रोत साधन र सुचनाको कमीका कारण सामाजिक परीक्षणको क्रममा अन्तरवार्ता, समूहगत छलफल, स्थलगत अवलोकन, अध्ययन तथा सर्वेक्षण गर्दा आवश्यक व्यक्ति समूह र आयोजना तथा कार्यक्रमलाई व्यापक र सघन रुपमा अध्ययन तथा बिश्लेषण गर्न सकिएको

छैन तर पनि प्रतिनिधिमूलक रुपमा सामाजिक क्षेत्रका आयोजना तथा कार्यक्रम, सेवा प्रवाहमा बिशेष जोड दिइएको छ ।

१.५ बिषयगत शाखासंगको छलफल, अनुगमन र बृहत छलफल कार्यक्रमको बिवरण

सामाजिक परिक्षणको लागि संम्झौता पश्चात पालिका बिभिन्न कागजातको अध्यन गरि उक्त अध्यनको आधारमा गाउँपालिकामा रहेका बिभिन्न शाखाहरुसं

मिति	क्रियाकलाप	स्थान
२०८१ चैत्र २७ गते	शिक्षा शाखामा छलफल	गाउँपालिकाको कार्यालय
२०८२ बैसाख ३ गते	कृषि, महिला बालबालिका शाखामा छलफल	गाउँपालिकाको कार्यालय
२०८२ बैसाख ८ गते	स्वास्थ्य शाखामा छलफल	गाउँपालिकाको कार्यालय
२०८२ बैशाख १२	विपद् ब्यबस्थापन, लघु उद्यम शाखामा छलफल	गाउँपालिकाको कार्यालय
२०८२ बैशाख १६	वडा सचिव, कार्यबाहक अध्यक्ष	वडा नं. १ को कार्यालय
२०८२ बैशाख १९	• बाकी देखि अधिकारी टोल सडक निर्माण योजना र साग्ले तारजालि निर्माण योजना अनुगमन • फुर्केशल्ली समुदाय र बिकास कृषक समुहमा छलफल	वडा नं. १, फुर्केशल्ली, साग्ले, बाकी
२०८२ बैशाख २१	वडा नं ७ को कार्यालय र समुदायका जानिफकारसंग छलफल	वडा नं ७ को कार्यालय
२०८२ बैशाख २३	बर्कि पनबटुवा देखि बाकी कुलो निर्माण योजना अनुगमन र छलफल	वडा नं ७, बाकी
२०८२ बैशाख ३०	• दलित नमुना बस्ती, वडा नं-२ • वडा नं. २, ४ र ५ का वडा अध्यक्षसंग छलफल	वडा नं २, ४ र ५ को कार्यालय
२०८२ जेष्ठ १	वडा नं ३ का अध्यक्षसंगको छलफल, रावतगाउँ दैतेवा टोल कलभर्ड निर्माण योजना, सुर्यमूखी कृषक समुहसंग छलफल, टेलर पसल अनुगमन	वडा नं ३ को कार्यालय, पारगाउँ, चखौरा
२०८२ जेष्ठ ४	परसढुवा महिला कृषि समुह, भानु मा.वि., खुला ब्यायमशाला वडा नं ६, मा.वि. हेकुली	वडा नं ६

बिभिन्न मितिमा अन्तबार्ता र छलफल गरिएको थियो । यसरि आबश्यक शाखहरुसंगको छलफल पश्चात गाउँपालिकामा रहेका सबै वडा कार्यालयहरुमा पुगी छलफल गरिएको थियो । आर्थिक बर्ष २०८०-०८१ मा संचालित बिभिन्न कार्यक्रम तथा क्रियाकलापको सुचिबाट सबै क्षेत्रलाई समेटने गरि अनुगमन गर्ने योजना तथा क्रियाकलापहरुको सुची तयारगरी वडा कार्यालयको समन्वयमा अनुगमन कार्यलाई अगाडि बढाईएको थियो । अनुगमनका क्रममा बिभिन्न योजना उपभोक्ता समिति, समुह, घरपरिवारसंग छलफल र अन्तबार्ताको माध्यमबाट सामाजिक परिक्षणको लागि सुचनाहरु संकलन गरिएको थियो । जसालाई तल तालिकामा हेर्न सकिन्छ ।

सार्वजनिक जवाफदेहिता प्रर्बद्धन सम्बन्धी कार्यविधि २०७७ को अनुसूची—५ र ६अनुसारको प्रतिवेदन गाउँपालिकाद्वारा आयोजित बृहत छलफल कार्यक्रममा पेश भएको थियो । बृहत छलफल कार्यक्रम मिति २०८२ जेष्ठ ५ गते सोमबारका दिन बिहान ८ बजेदेखि दंगीशरण गाउँपालिकाको सभाहल हेकुलिमा संचालन भएको थियो । सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिवेदन प्रस्तुती तथा छलफल कार्यक्रममा उपस्थित हुन पालिकाले कार्यपालिका सबै, शाख प्रमुख, सरोकारवालाहरू, कर्मचारी, महिला प्रतिनिधि, राजनितिक दलका प्रमुख तथा प्रतिनिधि, , स्थानीय बुद्धिजीवी लगायतहरुलाई अन्तरक्रियाका लागि सार्वजनिक सूचनाद्वारा आह्वान गरि आयोजना गरिउको थियो र उक्त कार्यक्रममा ३० जनाको उपस्थिति रहेको थियो । कार्यक्रम संचालन निम्नानुसार भएको थियो ।

खण्डः ख

२.१ दंगीशरण गाउँपालिकाको परिचय

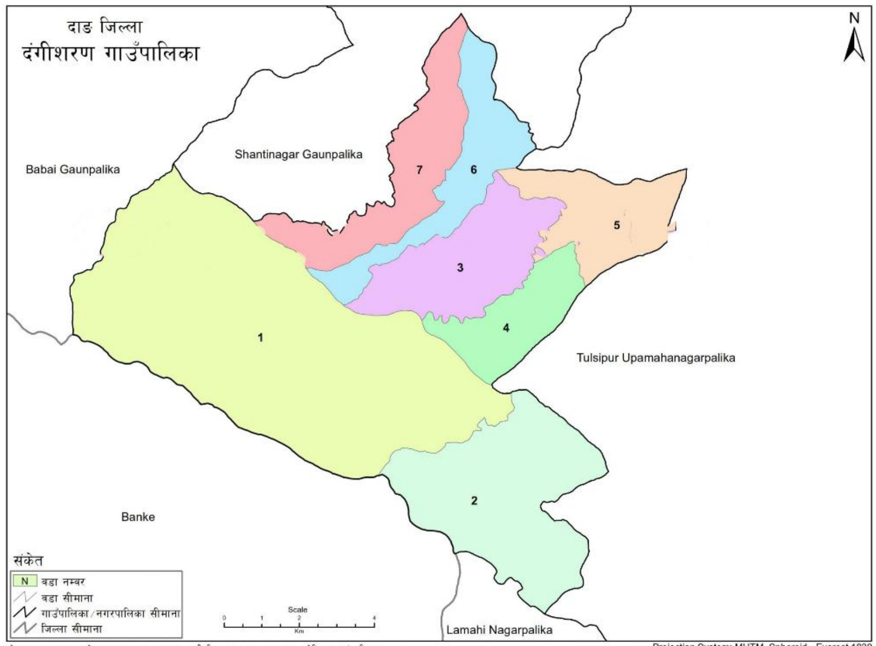

संघीय गणतन्त्र नेपालको लुम्बिनी प्रदेश अन्तर्गत दाङ जिल्लाका दशवटा पालिकाहरुमध्ये दंगीशरण गाउँपालिका सबैभन्दा सानो गाउँपालिकाको रुपमा रहेको छ । भौगोलिक दृष्टिकोणले वडा नं १ को फुर्केसल्ली क्षेत्रबाहेक अरु सबै भू-भाग समथर र सुगम रहेको छ । यो गाउँपालिका ८२ डिग्री ६ मिनट देखि ८२ डिग्री १५ मिनट ५० सेकेण्ड पूर्वी देशान्तर तथा २८ डिग्री ० मिनट ५ सेकेण्ड देखि २८ डिग्री ९ मिनट ४५ सेकेण्ड उत्तरी अक्षांससम्म फैलिएको छ जसको जम्मा क्षेत्रफल ११०.७ वर्ग कि.मी. रहेको छ । साविक गोलटाकुरी, हेकुली र श्रीगाउँ गरी तीनवटा गाउँ विकास समितिलाई समेटेर यो गाउँपालिकाको निर्माण भएको छ । यो गाउँपालिका पूर्वमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिका, उत्तरमा तुलसीपुर उपमहानगरपालिका तथा शान्तिनगर गाउँपालिका, पश्चिममा शान्तिनगर गाउँपालिका तथा बबई गाउँपालिका र दक्षिणमा बाँके जिल्लासँग जोडिएको छ । यस गाउँपालिकालाई जम्मा ७ वडामा विभाजन गरिएको छ । दंगीशरण थारु राजाले राज्य गरेको दाङ राज्यको राजदरबार रहेको ऐतिहासिक स्थल सुकौरासँगै जोडीएको तथा थारु जाति कै बाहुल्यता रहेको गाउँपालिका भएकोले यसै ऐतिहासिक तथ्यलाई आधार मानेर यस गाउँपालिकालाई दंगीशरण नामाकरण गरिएको छ ।

यस गाउँपालिकाको कूल ५८२५ घरधुरीमा जम्मा २३६६८ जनसंख्याको बसोवास रहेको छ । यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने जनसंख्यामध्ये थारु जातिको बाहुल्यता रहेको छ जसले कूल जनसंख्याको ४५.६५ प्रतिशत हिस्सा ओगटेको छ । यसवाहेक क्षेत्री २९.४६ प्रतिशत, ब्राह्मण ४.९३ प्रतिशत, जनजाति ४.१९ प्रतिशत, दलित १०.३४ प्रतिशत, सन्यासी ३.९३ प्रतिशत र अन्य जातजाति १.१० प्रतिशत रहेको छ । यस गाउँपालिकामा हिन्दु धर्मावलम्बीहरूको बाहुल्यता

रहेको छ जसको जनसंख्या ९९.३० प्रतिशत रहेको छ । अन्य धर्मावलम्बीहरूमा ईसाइ ०.४९ प्रतिशत र बाँकी बौद्ध, इस्लाम, शिख, किरात, बहाई र अन्य रहेका छन् । यस गाउँपालिकामा बसोवास गर्ने जम्मा जनसंख्यामध्ये प्रमुख रूपमा कृषी तथा पशुपालन रहेको छ जसको अनुपात २०.३२ प्रतिशत रहेको छ । यस गाउँपालिकाको प्रमुख खाद्यान्न उत्पादनमा धान, मकै, गहुँ, तोरी, जौ, चना, मुसुरो, केराउ तथा तरकारी बालीमा आलु, काउली, बन्दा, टमाटर तथा हरिया सागसब्जी रहेका छन् । पशुपन्छी पालनमा भैसी, गाई, वाखा, भेडा, कुखुरा, हाँस पालन प्रमुख रहेका छन् । यसका अलावा माछापालन व्यवसाय पनि अँगालेको पाइन्छ । यस गाउँपालिकाको कूल साक्षरता दर ७९.७८ प्रतिशत रहेको छ ।

यस गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय हेकुलीमा रहेको छ।यस गाउँपालिकाले नागरिकहरुलाई सेवा पर्दान गर्नको लागि बिभिन्न शाखाहरु निर्माण गरि कार्य सम्पादन गरिरहेको छ । यस गाउँपालिकाले आबधिक र बार्षिक योजना अनुसार आफना कार्यक्रम संचालन गरिरहेको छ भने बार्षिकरुपमा नीति तथा कार्यक्रम गाउँ सभाबाट पास गरि कार्यान्वयनमा ल्याउने गरेको छ ।

२.२ गाउँपालिकाको प्राथमिकता तथा लक्ष्यहरु

"हाम्रो प्रण, समुन्नत दंगीशरण" भन्ने मूल नाराका साथ कार्यक्रम संचालन गरिरहेको यस दंगीशरण गाउँपालिकाको दिर्घकालिन सोच, उच्च्च आर्थिक वृद्धि सहितको समुन्नत अर्थतन्त्र, स्थानीय सीप र उत्पादनमा आधारित रोजागारीको सिर्जना गरी जीवन निर्वाहका लागि प्रयाप्त आम्दानी, आधारभूत भौतिक सुविधाको उपलब्धता, सुरक्षा र स्वच्छ वातावरण सहितको आत्मनिर्भर र समुन्नत गाउँपालिकाको रूपमा रूपान्तरण गर्नु रहेको छ। सामाजिक समावेशीकरणमा आधारित समाजवादी अर्थतन्त्र, सामाजिक न्याय, कानूनी शासनमा आधारित सन्तुलित र दिगो विकासको माध्यमबाट उच्च आर्थिक वृद्धिदर हासिल गरी दंगीशरणवासी जनताको जीवनस्तरमा गुणात्मक रूपले परिवर्तन ल्याउनु दंगीशरण गाउँपालिकाको लक्ष्य रहेको छ।

२.३ गाउँपालिकाको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रमका उद्देश्यहरू

- वित्तीय तथा प्रशासनिक सुशासनको माध्यमबाट सीमित श्रोत र साधनको अधिकतम परिचालन गरी समुन्नतिको लक्ष्य हासिल गर्नु
- शिक्षा, स्वास्थ्य, सामाजिक न्याय, लैङ्गिक समानता, रोजगारीको सिर्जना, पूर्वर्वाधार विकास गरी मानव विकास सूचकाङ्कमा सुधार गर्नु
- शैक्षिक सुधार गरी गुणस्तरीय शिक्षाको प्रत्याभूति गर्नु
- स्वास्थ्य सेवामा सुधार गरी गुणस्तरीय स्वास्थ्य सेवाको विकास गर्नु
- कृषि तथा पशुपालन व्यवसायमा सुधार गरी आत्मनिर्भरता उन्मुख गराउनु
- कृषि उत्पादकत्व वृद्धि गर्नु

- क्रमागत योजनाहरू सम्पन्न गर्नु
- पर्यटन पूर्वाधार विकास गरी आम्दानीका श्रोतहरू जुटाउनु
- राज्यबाट प्रदान गरिने सेवा सुविधामा विपन्न, महिला, एकल महिला, दलित, अपाङ्ग तथा असहायहरूको पहुँच सुनिश्चित गर्नु
- सक्षम र सुदृढ स्थानीय सरकार बनाई सुशासन कायम गर्ने र विधिपूर्वक सेवा प्रवाह गर्ने

२.४ गाउँपालिकाको प्राथमिकताहरु

लक्ष्य र उद्देश्यहरू प्राप्त गर्न गाउँपालिकाले निम्नप्रकारका कार्यक्रमहरुलाई बार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम बनाउदा प्राथमिकता दिने गरेको छ ।

- शिक्षा तथा स्वास्थ्य क्षेत्रको विकासको लागि आधुनिक सूचना तथा प्रविधिहरूको उपयोग गर्ने
- वित्तीय तथा प्रशासनिक सुशासन कायम गरी सीमित श्रोत र साधनको अधिकतम् रूपमा उपयोग गर्ने
- रोजगारी सिर्जना गर्ने खालका योजना तथा कार्यक्रमहरूको तर्जुमा गर्ने
- सामाजिक तथा आर्थिक विकास गरी गरिबी निवारणमा टेवा पुर्याउने
- उत्पादनमूलक तथा छिटो प्रतिफल दिने खालका योजनाहरूमा राजश्व परिचालन गर्ने
- स्थानीय श्रोत तथा साधनहरूको अधिकतम् परिचालन गरी जनसहभागिता जुटाउने
- लैङ्गिक समानता तथा सामाजिक समावेशीकरण अभिवृद्धि गर्ने
- कम खर्चमा धेरै प्रतिफल दिने तथा स्थानीय सीप र दक्षताको उपयोग गर्ने
- मानवीय सूचकाङ्क माथि उठाउन योगदान दिने
- दिगो विकासको लक्ष्य हासिल गर्ने, वातावरण संरक्षण तथा विपद व्यवस्थापनमा योगदान दिने
- सेवा प्रवाहको गुणस्तर सुधार, संस्थागत विकास तथा सुशासनमा सहयोग पुर्याउने

२.५ गत बर्षको मुख्य उपलब्धीहरु

यस दंगीशरण गाउँपालिकाले आ.ब. २०८०-०८१ मा आफ्नो बार्षिक बजेट मार्फत बिभिन्न प्रकारका योजना तथा कार्यक्रमहरु संचालन संचालन गरिएको छ । बजेटले ूहाम्रो प्रण, समुन्नत दंगीशरणू गाउँपालिका निर्माणमा केहि हद सम्म टेवा पुगिरहेको देखिन्छ । गत आ.ब.मा गाउँपालिकाले योजना तथा कार्यक्रम संचालन मार्फत प्राप्त गरेका उपलब्धीहरुलाई बुदागतरुपमा तल उल्लेख गरिएको छ । गाउँपालिकाले सम्पन्न गरेका योजना तथा कार्यक्रमको बिवरण अनुसूची २ मा उल्लेख गरियको छ ।

- स्थानीय सड्क कालोपत्रे जम्मा १.५ कि.मी.

- स्थानीय सडक ग्राभेल तथा स्तरउन्नती जम्मा १२ कि.मी
- स्थानीय सडक नया धुले जम्मा ५ कि.म्ी.
- पुल निर्माण संख्या १ वटा
- झोलुङ्गे पुल निर्माण १ वटा
- सिंचाई कुलो जम्मा १० कि.मी निर्माण गरि १५ हेक्टर कृषि जमिनमा सिंचाई सुबिधा उपलब्ध गराएको
- स्थानीय तहमा ३० वटा उद्योग, फार्मको दतार्, सुचीकृत गरिएको
- एसइइ उतिर्ण दर ४७.७६ प्रतिशत रहेको
- आधारभूत तहको खानेपानी ९५ प्रतिशत घरधुरीमा पुगेको
- आधारभूत तहको सरसफाई ९३ प्रतिशत घरधुरीमा पुगेको
- सुचीकृत बेरोजगारको संख्या रोजगार सूचना केन्द्रमा राख्ने गरिएको
- दिगो पुर्ण संस्थागत गाउँपालिका घोषणा गरिएको
- उज्यालो आँखा कार्यक्रमबाट १२३ जना लाभांवीत भएका
- छोरी सम्मान कार्यक्रमबाट २३२ जना छोरीहरुले मासिक ३०० रुपैया जम्मा गरिरहेका
- सुत्केरी पोषण प्रोत्साहन कार्यक्रमबाट ११५ जना आमा र बालबालिका लाभांवीत भई कुपोषण न्यूनीकरणमा सहयोग पुगेको
- कृषि तथा पशु बिकासमा आधारित यूवा उद्यमशीलता परियोजना मार्फत उद्यमशीलतामा टेवा पुगेको
- परम्परामा आधारित सीप बिकास कार्यक्रमबाट २५ जना महिलाहरु लाभांवीत
- स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारीत बस्तु उत्पादनका लागि सीप बिकास तालिमबाट ३० जना लाभांवित

२.६ यस बर्षको मुख्य उपलब्धीहरु

यस आ.ब. २०८१-०८२ मा गाउँपालिकाले अघिल्ला बर्षका धेरै कार्यक्रमहरुलाई निरन्तरता दिईरहेको र जुन कायृक्रम अहिले पनि संचालन अबस्थामा रहेका छन । यस आ.ब.मा सम्पादन गरिएका केहि मूख्यमूख्य कार्यक्रमहरु निम्नानुसार रहेकाछन ।

- गाउँपालिकाले ९ वटा स्वास्थ्य संस्थाहरुबाट सेवा दिइरहेका ।
- सत् प्रतिशत बालबालिका आधा घण्टाभित्र प्राथमिक विद्यालय पुग्ने गरेको ।
- सामुदायिक विद्यालयका १०० प्रतिशत शिक्षकहरु तालिम प्राप्त रहेका ।
- गाउँपालिका करिब ९३ प्रतिशत नागरिकले शौचालय प्रयोग गर्ने गरेको,
- २६ वटा सामुदायिक र निजि बिद्यालय मध्य २१ वटा बिद्यालयमा सुधारिएको खानेपानीको प्रणालिमा पहँुच पुगेको

- सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा ठोस फोहरको सुरक्षित संकलन गर्न बकेटको ब्यबस्था
- आधारभुत अस्पताल बागरबाट स्वास्थ्य बीमा सम्बन्धी सेवा प्रवाहको लागि आधारहरु तयार भईसकेको ।
- गाउँपालिकामा सामाजिक विकृति, विसङ्गतीका उजुरीहरु आउने नगरेको ।
- डेरी पकेट कार्यक्रम अन्र्तगत डेरी ब्यबसाय संचालनमा सहयोग गरि पशुपालक कृषकहरुलाई दुधको बिक्रि बितरणमा सहजता सहित आर्कषित गरेको
- कृषि पाठशाला, असल कृषि अध्यास जस्ता कृषक र प्राबिधिकलाई लामो समय सम्म जोडने खालका कार्यक्रमहरु संचालन ।
- समुदाय, विद्यालय, वडा तथा गाउँ पालिकास्तरमा बालक्लब गठन भई कार्य गरिरहेको ।
- गाउँपालिकामा महिला हिंसा सम्बन्धी घटनाहरुको उजुरी कम आउने गरेको।
- स्वरोजगारको लागि व्यवसाय विस्तार, पसल सुधार, बगरमा तरकारी खेती, नर्सरी जस्ता सीप विकासका तालिम प्रदान गरिएको ।
- प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम र लघु उद्यम विकास कार्यक्रम (मेड्पा) कार्यक्रम मार्फत तालिम र रोजगारीको सिर्जना गरिएको ।
- भौगोलिक रुपमा विकट क्षेत्र, महिला, पिछडिएका तथा सीमान्तकृत वर्गको लागि विशेष अवसरहरु प्रदान गरिएको ।
- हिंसा पिडीत कोष परिचालन कार्यबिधि निर्माण भई कार्यपालिकाबाट पास गर्ने प्रकृयामा रहेको र कोषको लागि बजेटको ब्यबस्था भईसकेको
- गाउँपालिकाको आफ्नै भवन रहेको साथै वडा नं. ३ को बाहेक ६ वटा वडा कार्यालयको आफ्नै भबन रहेको ।
- गाउँपालिकामा जम्मा २ हजार ४ सय ९५ जनाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता लिएको ।
- ३ वटा बिद्यालयलाई स्मार्ट बोर्ड बितरण
- यो बर्ष देखि अनलाईन मार्फत नागरिक संन्तुटि फाराम र नागरिक बर्हिगमन फाराम मार्फत सुचना लिई सार्बजनिक सुनुवाई गर्ने कार्यको थालनि भएको ।
- स्थानीय सरकार, जिल्ला समन्वय समिति, प्रदेश, संघसँगको समन्वय र सहकार्यको अवस्था प्रभावकारी रहेको ।
- गाउँपालिकाको खर्चको अवस्था सन्तोषजनक रहेको ।
- आवश्यक कर्मचारीहरुको व्यवस्थापन (करार समेत) भएको ।

२.७ सामाजिक जिम्मेबारी र कार्यसम्पादनको लेखाजोखा

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
१	स्वास्थ्य			
१.१	स्वास्थ्य चौकी एक घण्टाभित्र पैदल वा यातायात पहुँच भएको घरधुरी संख्या	१०० प्रतिसत	▪ १ वटा अस्पताल, २ वटा स्वासथ्य चौकी, ४ आधारभुत स्वास्थ्य केन्द्र र २ वटा सामुदायिक स्वास्थ्य केन्द्र गरि जम्मा ९ वटा स्वासथ्य संस्था मार्फत सेवा प्रवाह भईरहेको ।	▪ सतप्रतिसत समुदायहरुले स्वासथ्य सेवा प्राप्त गरिरहनु भएको ▪ सरकारी स्वास्थ्य संस्था प्रति बिस्तारै समुदायको बिश्वास बढदै गईरहेको
१.२	५ वर्षमुनिका बालबालिकाको प्रतिशत			
१.३	खोपमा पहुँच भएको जनसंख्या (एक वर्षमुनिका बालबालिकाको आधारमा)	१०० प्रतिसत	<u>प्रत्यक बर्ष</u> ▪ घरधुरी सर्बेक्षण ▪ छुट जनसंख्याको पहिचान गर्ने ▪ खोपमा सबैको पहँचलाई सुनिश्चीत गर्ने	▪ पुर्ण खोप गाउँपालिका घोषणा ▪ पुर्ण खोप दिगोपना गाउँपालिका घोषणा
१.४	४ पटक गर्भवति जाँच गरिएको महिलाको संख्या (प्रतिशतमा)	०८९-८० मा ७९.६८ र ०८०-८१ मा ५९.३ प्रतिसत	▪ ल्याब सेवा निसुल्क ▪ एम्बुलेन्स सेवा निसुल्क ▪ रु ३,२०० नगद सहयोग	▪ शिशु मृत्यूदर, बाल मृत्यूदर सुन्यमा झार्न सफल ▪ गर्भवति महिलामा कमि आएको ▪ १०० प्रतिसत महिलाहरुले चेक गराउने गरेको
१.५	८ पटक गर्भवति जाँच गरिएको महिलाको संख्या (प्रतिशतमा)	०७९-८० मा ३३.५१ र ०८०-८१ मा ४४.३५ प्रतिसत	▪ ल्याब सेवा निसुल्क ▪ एम्बुलेन्स सेवा निसुल्क ▪ रु ३,२०० नगद सहयोग	▪ शिशु मृत्यूदर, बाल मृत्यूदर सुन्यमा झार्न सफल ▪ १०० प्रतिसत महिलाहरुले चेक गराउने गरेको
१.६	दक्ष प्रसुतिकर्मीबाट प्रसुती गरिएका महिलाको संख्या	०७९-८० मा ३१.६ र ०८०-	▪ स्वएम्सेवीका परिचालन ▪ एम्बुलेन्स सेवा निसुल्क ▪ रु ३,२०० नगद सहयोग	▪ कुनै पनि महिलाले घरमा सुत्केरी गराएको नपाईएको

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
		८१ मा २८ प्रतिसत		▪ पुर्ण दिगोपना सहितको संस्थागत सुत्केरी पालिका घोषणा हुन सफल
१.७	कडा खालका निमोनिया भएका बालबालिकाको संख्या	०७९-८० मा कडा खालको १ जना सामान्य ८५ जना	▪ स्वएम्सेवीका परिचालन ▪ स्वास्थ्य सल्लाह सुझाव	▪ ०८०-८१ मा ▪ कडा खालको छैन ▪ सामान्य ५१ जना ▪ निमोनियाको समस्या घटदो क्रममा रहेको
१.८	झाडा पखालाबाट मृत्य हुने बालबालिकाको संख्या	छैन	▪ सचेतनाका कार्यक्रम निरन्तर संचालन ▪ प्रभावकारी स्वास्थ्य सेवा प्रदान	▪ झाडा पखालाबाट कोहि पनि मृत्यू हुन नपरेको
२.	**शिक्षा**			
२.१	आधा घण्टाभित्र प्राथमिक विद्यालय नपुग्ने बालबालिकाको संख्या	छैनन	▪ आबश्यकता अनुसार र सबैलाई पायक पर्ने स्थानमा बिद्यालय संचालन भएको ले	▪ दैनिक बिद्यालय आउने दर राम्रो ▪ पढाई छोडने दरमा कमी
२.२	पूर्व प्राथमिक शिक्षामा खुद भर्ना दर		▪ विद्यालय भर्नाको समयमा घरदैलो, सचेतनामूलक कार्यक्रम संचालन ▪ दिवा खाजा कार्यक्रम ▪ केहि बिद्यालयहरुमा ▪ बालविकास, खेलकुद सामग्री, पार्कको उपलब्धता	गाउँपालिकामा ६९.४० प्रतिशत पूर्व प्राथमिक शिक्षामा खुद भर्ना दर रहेको देखिन्छ
२.३	प्राथमिक विद्यालयमा पहुँच नभएका सो उमेर समूहका बालबालिका संख्या वा प्रतिशत	छैन	▪ सबैलाई पायक पर्ने स्थानमा बिद्यालय ▪ अनिवार्य तथा नि:शुल्क शिक्षा लागू । ▪ बिपन्न, दलित, अपाङ्ग, टुहूरा बालबालिकाहरुलाई पोषाक बितरण	▪ भर्ना दर बढेको ▪ बिद्यालयमा सबैको पहुँच स्थापना ▪ दैनिक बिद्यालय आउने दर राम्रो ▪ पढाई छोडने दरमा कमी
२.४	कक्षा १ मा खुद भर्नादर छात्र र छात्रा		▪ अभिभावकलाई सूचना अभिबृद्धि	५९.९ प्रतिसत खुद भर्नादर

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
			▪ अनिवार्य तथा नि:शुल्क शिक्षा लागू ।	
२.५	आधारभुत तहमा कक्षा छोड्ने कक्षा दोहो¥याउने र कक्षा उत्तीर्ण हुने दर		▪ अनिवार्य तथा नि:शुल्क शिक्षा लागू । ▪ समय समयमा अभिभावक शिक्षा	**कक्षा छोड्ने** १—५ मा २.०%, ६—८ मा ०.७%, ९—१० मा ०.९% र **कक्षा दोहो¥याउने** १—५ मा २.७%, ६—८ मा ०.७%, ९—१० मा ०.९% रहेको ।
२.६	आधारभुत तहमा तालिम प्राप्त शिक्षक संख्या	बिभिन्न प्रकारका तालिमहरु सबैले प्राप्त गरेका	▪ समय समयमा विभिन्न किसिमका तालिम तथा पूनर्ताजगी तालिम संचालन भएको	▪ शिक्षकको शैक्षिक शीपमा बिकास भएको ▪ बालबालिका मैत्रि पठन पाठनको बिकास हुने चरणमा
२.७	प्रति कक्षा कोठा विद्यार्थी संख्या	५० भन्दा कम रहेको	▪ मापदण्ड अनुसारका कक्षा कोठा निर्माण गरिएको ▪ सामुदायिक बिद्यालयमा बिद्यार्थी घटदो क्रममा रहेका	▪ उपयूक्त बसाई र राम्रो शैक्षिक बातावरण निर्माण ▪ सिकाईमा सहजता
२.८	बाह्य सहयोगमा निर्मित विद्यालय कोठा संख्या	१२ वटा	▪ प्रदेश र संघिय सरकार मार्फत बजेटको लागि प्रयास ▪ निरन्तर अनुगमन	▪ उपयूक्त बसाई र राम्रो शैक्षिक बातावरण निर्माण ▪ सिकाईमा सहजता
२.९	स्थानीय निकायबाट निर्मित विद्यालय कोठा संख्या	नभएको		
२.१०	दलित बालबालिकाको शिक्षामा पहुँच	सत प्रतिसत	▪ अनिवार्य तथा नि ः शुल्क शिक्षा लागू ▪ कक्षाकोठा बालमैत्री रहेको ▪ तालिम प्राप्त इसीडी शिक्षकहरुको ब्यवस्थापन	▪ प्राथमिक तहमा २४६ जना ▪ आधारभूत तहमा १२४ जना ▪ माध्यमिक तहमा ६५ जना दलित बालबालिका अध्ययन गरिरहेको देखिन्छ ।

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
			▪ बिपन्न दलित बालबालिकाहरुलाई पोषाक बितरण	
३	**खानेपानी तथा सरसफाई**			
३.१	स्वच्छ पानी पुगेको परिवार संख्या वा प्रतिशत		स्वच्छ खानेपानीको लागि गाउँपालिकाको आफ्नै प्रयास न्यून नै देखिन्छ ।	हाल सम्म ९५ प्रतिसत घरधुरीमा आधारभूत तहको खानेपानीको सुबिधा पुगेको देखिन्छ । धेरे जसो घरधुरीमा खानेपानीको ब्यक्तिगत धाराहरु जडान भई संचालनमा रहेका छन ।
३.२	शौचालय भएको संख्या वा प्रतिशत		स्वच्छ खानेपानीको लागि गाउँपालिकाको आफ्नै प्रयास न्यून नै देखिन्छ ।	९३ प्रतिसत घरधुरीले सरसफाईयूक्त शौचालयको प्रयोग गरिरहेको
३.३	खानेपानी सुविधा भएको प्राथमिक विद्यालय			खानेपानी सुबिधा सबै स्कुलहरुमा रहेको
३.४	सुधारिएको चुलो भएको परिवार संख्या			
४	**बालबालिका, महिला र समावेशी क्षेत्र**			
४.१	बाल विवाहको संख्या	कानुनी रुपमा रेकर्डमा नभएपनि बाल विवाह हुने गरेको	महिला तथा बालबालिका शाखाबाट संचालन गरिने सबै प्रकारका कार्यक्रम तथा तालिममा यो बिषय बस्तुलाई राख्ने गरिएको ।	विगतको तुलनामा बालविवाह निरुत्साहित भएको ।
४.२	सामाजिक विकृति, बिसङ्गती			
४.३	सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्तीको अवस्था	प्रत्येक बर्ष बढदो क्रममा	बैंकिंग प्रणालिबाट	गाउँपालिकामा जेष्ठ नागरिक, अपांग, बालबालिका, बिधवा, दलित, लोपोज्मूख जाति गरि जम्मा २४४१ जनाले सामाजिक सुरक्षा भत्ता प्राप्त गरेका
५	**जनचेतना तथा गरीबी निवारण**			

क.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
५.१	बालश्रमको अवस्था		सचेतनाका अभियानहरु न्यून संचालन	गाउँपालिकाको तथ्यांकमा बालश्रम देखिदैन र त्यस्तो प्रकारको उजुरीहरु आउने गरेको छैन
५.२	बालक्लबहरुको अवस्था	सबै वडामा क्लब रहेको र गा.पा. स्तरीय संजाल गठन भएको	▪ गाउँपालिकाको बार्षिक कार्यक्रम मार्फत नै बालक्लब गठन तथा क्षमता विकासका कार्यक्रम संचालन भएको ▪ अहिले पनि अनुगमन तथा बेला बेलामा सहयोगका कामहरु भईरहेको	बालक्लबको क्षमता विकास तथा बाल नेतृत्व क्रियाकलापहरु संचालन भएको देखिन्छ ।
५.३	महिला हिंसा	महिला हिंसाका घटना समुदायस्तरमा भय पनि त्यस घटनाले कानुनी पाटो लिएको देखिदैन	ञ	गाउँपालिकाको न्यायिक समितिमा महिला हिंसाका घटनाको उजुरी नदेखिय पनि पति, पत्नी बिचको झगडाका २ वटा उजुरी अघिल्लो आ.ब.मा आएको देखिन्छ भने अर्को तर्फ गाउँपालिकामा सम्बन्ध बिच्छेदका घटनाहरु बार्षिकरुपमा बृद्धि भई रहेको देखिन्छ ।
५.४	रोजगारीको अवस्था	स्थानीयस्तरमा रोजगारिका कम संभावना देखेर यूवाहरु भारत तथा अन्यमूलुक जाने संख्या बढिनै देखिन्छ ।	रोजगार शाखा मार्फत संचालित प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रमबाट ७७ जनालाई रोजगारि बढाउन पहल	अघिल्लो आ.ब.मा रोजगार सुचना केन्द्रमा सुचीकृत बेरोजगारको संख्या १९५ जना मात्र देखियपनि यो संख्या गाउँपालिका भित्र धेरै छ । प्रधानमन्त्री रोजगार कार्यक्रम मार्फत ७७ जना ब्यक्तिलाई अघिल्लो आ.ब.मा स्वरोजगार गराय पनि त्यो पुग्दो मात्रामा छैन । अर्कोतर्फ समुदायहरु पनि स्थानीय बिकास निर्माणका कामहरु मार्फत उपलब्ध्ध श्रममा आधारित रोजगारलाई त्यति महत्व नदियको जस्तो पनि देखिन्छ ।
५.५	स्वरोजगारका प्रयासहरु		▪ सीप बिकास तालिम	गाउँपालिकाको बिभिन्न कार्यक्रम मार्फत सीप बिकासका कार्यक्रमहरु

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
			▪ उद्यम बिकास तालिम तथा उनिहरुलाई बिभिन्न क्षमता बिकास लगायत आर्थिक सहयोग ▪ ब्यबसायिक तरकारी खेतिका लागि बिभिन्न सहयोगको कार्यक्रमहरु	संचालन भएपनि परम्परा र स्थानीय कच्चा पदार्थमा आधारित सीप बिकास तालिम (थाकल ३० जना र सरफ निर्माण २५ जना) व्यक्तिहरुको क्षमता विकास गरि स्वरोजगारको लागि सहयोग गरिएको देखिन्छ । अन्य व्यवसाय विस्तार, पसल सुधार, तरकारी खेती, नर्सरी जस्ता सीप विकासका तालिम प्रदान गरिएको देखिन्छ । साथै विभिन्न संघसंस्था मार्फत् क्षमता विकास, नेतृत्व विकास, सीप विकास तालिम संचालन गरी स्वरोजगारलाई प्रबर्द्धन गरिएको देखिन्छ ।
५.६	गरीबी निबारणका प्रयासहरु		▪ गरिवको लागि परिचय पत्र बितरण भईरहेको ▪ अप्रत्यक्षरुपमा गरिवी निवारणका लागि बिभिन्न क्रियाकलापहरुले सहयोग गरे पनि गरिवी निवारणका ठोस कार्यक्रम सीप तथा उधम बिकास कार्यक्रम बाहेक गाउँपालिकाबाट अन्य कार्यक्रम संचालन त्यति गरिएको छैन	प्रत्यक बर्ष गरिवी निवारणका लागि छरिएका कार्यक्रमहरु संचालन भएको कारणले ति कार्यक्रमहरुले आशातित उपलब्धी दिन सकेको देखिदैन तर पनि बिभिन्न कार्यक्रम मार्फत केहि प्रतिसत गरिवी प्रत्यक बर्ष घटदो क्रममा रहेको देखिन्छ । अर्कोतर्फ समुदाय आफ्नै प्रयासमा गरिवी निवारणका लागि सर्घषरत रहेको कारणले पनी यस गाउँपालिकामा गरिवीको संख्या बिस्तारै घटदै गईरहेको देखिन्छ ।
५.७	सामाजिक परिचालन		कृषि र पशुशाखाहरु समुह गठन गरि उनिहरुलाई बिभिन्न प्रकारको शीप, औजार समाग्री पर्दान गरे पनी उनिहरुलाई परिचालन गर्ने प्रयासहरु कम भएका छन	प्रत्यक्ष रुपमा १२ वटा कृषि र १९ वटा अन्य सहित ३१ सहकारी र १५३ वटा कृषि समुह, अन्य बिभिन्न शाखाहरु र गैसस मार्फत गठन भएका समुहहरु, स्वास्थ्य आमा समुह, बालक्लब, बालसंजाल, महिलाका समुह लगायत, बित्तिय संस्थाहरुका समुहहरु मार्फत केहि प्रयास भए पनि गाउँपालिकाले

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
				सामाजिक पचिालनको पाटोलाई केहिहद सम्म उपेक्षित गरिएको देखिन्छ । सामाजिक परिचालन लाई सहभागिताको तह सम्म मात्र हेरिएको तर रुपान्तरणको पाटोमा त्यति धेरे परिवर्तन हुन सकेको छैन ।
५.८	बातावरण सुधारका प्रयासहरु		▪ गाउँ कार्यपालिकाको कार्यालय र आउने म्ख्य सडक, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र बिद्यालयलमा सरसफाई तथा बातावरण सुधारमा जोड दिएको ▪ समुदायतहमा बाताबरण सुधारका क्रियाकलापहरु कम संचालन भएका	▪ सेवा प्रदायक संस्थाहरु सफा र चिटिक्क परेका देखिन्छन । ▪ तुलसीपुर सुर्खेत सडक देखि बैबांङ्ग सम्मको सडकको दायाबाया बृक्षा रोपनले सुन्दरता र बातावरण सफा राख्न मद्धत्त गरेको छ ।
५.९	एचआइभी र एड्स		बिभिन्न संघसस्था मार्फत सेवा प्रदान भईरहेको	ठुलो बिकराल समस्या नरहेको
६	**विकासमा समान सहभागीता सेवाहरुमा पहुँच**			
६.१	स्थानीय बजार सम्म पुग्न लाग्ने समय		बजार जादा लाग्ने समय घटाउनको लागि गाउँपालिकाले ठुलो लगानी सड्क निर्माणमा गरेको छ ।	▪ गाउँपालिकाको वडा नं. १ को फुर्केशल्ली भौगोलिक कारणले बिकटतामा पर्दछ । सडकको राम्रो सुबिधा नभएको कारणले ८० घरपरिवारलाई बजार आउन २ घण्टा जति समय लाग्ने गरेको छ । ▪ अन्य वडा टोलहरुलाई बजार पुग्न यातायातको सुबिधाको कारण त्यति समय लाग्दैन ।
६.२	कृषि सेवाकेन्द्र पुग्न लाग्ने समय		सेवामा बिस्तार गरिरहेको, भौगोलिक बिकटता हेरी वडामा कृषि प्राबिधिक राखिएको	▪ कृषि प्राबिधिक रहेका वडाहरुमा प्राबिधिक सेवाको लागि केहि सहज भयपनि अन्य सेवाहरुको लागि

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
				गाउँपालिकाको कृषि शाखामा पुग्नुपर्ने बाध्यता छ । ▪ बढीमा ३ घण्टा सम्म समय लाग्ने गरेको छ ।
६.३	भौगोलिक रुपमा विकट क्षेत्र, महिला, पिछडिएका तथा सीमान्तकृत बर्गको संख्या, नीजहरुले पाएको सेवा तथा दिइएका विशेष अवसरहरु		गाउँपालिकाले नीति तथा कार्यक्रम मार्फत प्राथमिता दिने गरेको	▪ भौगोलिकरुपमा पिछडियको स्थानहरुमा बेला बेलामा घुम्ति स्वास्थ्य सीबिर, कृषिका कामहरु, सामाजिक सुरक्षा भत्ताको लागि कार्ड नबिकरण जस्ता कामहरु टोलमै पुगी सेवा प्रदान गरिरहेको । ▪ सीमान्तकृत बर्ग लक्षित, महिला लक्षित कार्यक्रमहरु संचालनमा रहेको ▪ दलित नमुना बस्ति निर्माणमा लागि रहेको ▪ गरिब महिलाहरुको नेतृत्वमा बिभिन्न प्रकारका कामहरु उपभोक्ता समितिमा बसि निर्भाह गरिरहेका
७	**बिबिध**			
७.१	जनशक्ति		**<u>गाउँपालिकाको कार्यालय, शाखा, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्थाहरुको बिवरण</u>** ▪ गाउँपालिकामा २४ जना करार सहित ५२ जना ▪ वडा कार्यालयमा २८ जना करार सहित ४१ जना कर्मचारिहरु कार्यरत रहेको	निरन्तररुपमा कार्य सम्पादन भई रहेको
७.२	नीति तथा कार्यक्रम		गाउँपालिकाले प्रत्येक बर्ष बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने गरेको	नीति तथा कायृक्रम अनुरुप बार्षिक कार्यक्रम र बजेट तर्जुमा गरि कार्यक्रमहरु संचालन गर्ने गरेको छ । नीति अनुसार बजेटको बिनीयोजन कम गरिने भएकाले नीति अनुरुपका सबै कार्यक्रमहरु

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
				संचालन गर्न नसकिरहेको देखिएकाले आउदो आ.ब.हरुमा आफुसंग भएको श्रोत साधन सुहाउदो नीति र सो अनुरुपका कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने छ ।
७.३	भौतिक व्यवस्था		आबश्यक भौतिक संरचनाहरु समय सापेक्ष सुहाउदो खालका रहेका	▪ गाउँपालिकाको आफ्नै भवन, सभाहल रहेको ▪ पशुसेवा शाखा कार्यालय परिसर भन्दा बाहिर भाडामा बसिरहेको ▪ ६ वटा वडाको आफनै भवन रहे पनि वडा नं. ३ स्वास्थ्य कार्यालयको भवनमा रहेको कारणले सेवा प्रभाहको लागि केहि साघुरो देखिन्छ ।
७.४	समन्वय तथा सहकार्यका प्रयासहरु		संघ, प्रदेश, जिल्ला समन्वय समिति र अन्य पालिकाहरुसंग आवश्यकता अनुरुपको समन्वय भईरहेको	▪ संघ, प्रदेश, जिल्ला समन्वय समितिसंगको समन्वय राम्रो भएकाले बिकास निर्माणका कामहरुमा सहजता भएको देखिन्छ । ▪ आउदा दिनमा गाउँपालिका समानकिरण अनुदानमा मात्र भर नपरि लागत सहभागीताको आधारमा संचालन गर्ने कार्यक्रमहरको लागि प्रस्ताव पेशगरी संघ र प्रदेशबाट बजेट ल्याउन कम पहल देखिन्छ ।
७.५	अन्य सामाजिक सम्पादनका क्षेत्रहरु		निरन्तरताका कार्यक्रम हरु संचालन	▪ गाउँपालिकाले कार्यक्रममा समुदायको सक्रिय सहभागिता कम छ। ▪ सहभागतिमुलक योजना छनौट, कार्यान्वयन, अनुगमन, लाभको बाडफाड र योजनाको दिगोपनाका सबे चरणमा समुदायको सक्रिय सहभागीतालाई सुनिश्चीत गर्न सकिएको छैन । ।

क्र.सं.	सामाजिक जिम्मेवारीको क्षेत्र	गत वर्षको अवस्था	प्रयास	उपलब्धि
				▪ प्रवाभकारी सुचना सम्प्रेषण, नागरिक बडापत्रको कार्यान्वयन, गुनासो सम्बोधन, नागरिक निगरानी जस्ता कुराहरुमा सामाजिक परिचालन, सचेतिकरणका क्रियाकलापहरु संचालन गर्नुपर्ने ।

२.८ गत बर्ष सेवा प्रभाह, कार्य सम्पादन गर्दा भोगेका समस्याहरु

गत बर्ष दंगीशरण गाउँपालिकाले सेवा प्रभाह, कार्य सम्पादन गर्दा भोगेका समस्याहरु बुदागतरुपमा तल उल्लेख गरिएको छ ।

- सिकेका कुराहरु ब्यबहारमा लागु नगरिदिने
- समुदाय परिचालन गर्न नसकियको
- सामुदायिक साझा समस्या भन्दा ब्यक्ति केन्द्रित समस्याहरुको लागि योजना मागगर्ने
- जनश्रमदान बरावरको रकम जुटाउन गाह्रो भएको
- योजनाहरुको कार्य गर्दा लागत इष्टमेट अनुसारको बजेट विनियोजन नभएको ।
- लागत साझेदारीमा कार्यक्रम संचालन गर्न नसकिएको
- प्रत्यक्ष रोजगारमूलक कार्यक्रमहरु तर्जुमा गर्न नसकिएको
- सामाजिक जवाफदेहिता विधिहरुको प्रभावकारी प्रयोग गर्न नसकिएको
- योजनाहरु समयमा नै कार्यान्वयनमा समस्या भएको

खण्डः ग

३.१ सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका सवल पक्षहरु

- सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुको बार्षिक समिक्षा गरी सेवाको प्रभावकारीता लगायतका सुचकहरुको आधारमा पहिलो, दोश्रो, तेश्रो गरि ग्रेडीङ्ग गर्ने गरिएको ।
- दाङ्गमै पहिलो दिगोपना सहितको पुर्ण संस्थागत सुत्केरी गाउँपालिका बन्न सफल ।
- नेपालमै दलित ऐन जारि भएको दोश्रो गाउँपालिका बन्न सफल ।
- रेविज खोपमा अन्य पालिकाहरु पनि भर परिरहेको अबस्था ।
- स्वास्थ्य सेवा प्रभाहको लागि स्वास्थ्य संस्था र कर्मचारीहरु आबश्यकता अनुरुप देखिन्छ
- उज्यालो आखा कार्यक्रम र समन्वय तथा साझेदारीमा प्रत्येक बर्ष बिशेषज्ञ सेवा सहितको स्वास्थ्य सिविर संचालनले बिपन्न तथा पछाडि पारीएका बर्गलाई स्वास्थ्य उपचारमा सहजता ।
- सुत्केरी पोषण प्रोत्साहन कार्यक्रम सराहनीय देखिन्छ ।
- संस्थागत प्रशुतिलाई दिगो बनाउन, बाल तथा मातृ मृत्यू दर सुन्यमा झार्न नि-सुल्क एम्बुलेन्स, ल्याब सेवा र नगद सहयोगले प्रभावकारी भुमिका खेलेको ।
- स्वास्थ्य बिमालाई सबैको पहँुचा पु—याउनको लागि यहि पालिकाको आधारभुत अस्पताल बागरबाट सेवा प्रवाहको प्रयास ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा स्तर अनुसारका स्वास्थ्य सामाग्रीको उपलब्धता साथै आबश्यक सामाग्रीहरु गाउँपालिकाले सहयोग गर्ने गरेको ।
- अपांगता भएका ब्यक्तिहरुलाई अपांगता सहयोग सामाग्रीको बितरणले दैनिक जिवनयापनमा सहजता ।
- कुपोषीत बालबालिकाको लागि २ वटा स्वास्थ्य संस्थामा ओटिसी सेवा उपलब्धता ।
- सामुदायिक बिद्यालयको ११-१२ कक्षामा बिज्ञान बिषय पढने बिद्यार्थिलाई मासिक रु १,५०० छात्रबृति बितरण कार्यक्रम ।
- गाउँपालिका भरका ४-९ कक्षा सम्मका बालबालिकाहरुको परिक्षाको प्रश्नावलि एउटै हुदा बिद्यार्थिको ग्रेडिगमा सहजता।
- शैक्षिक क्यालेन्डर अनुसारको पठन पाठन, परिक्षा शुल्क नलिने नीति, बर्षको १ वटा बिषयको परिक्षा गाउँपालिका तहको लिने परिपाटीले शिक्षाको गुणस्तरको मापनमा सहजता ।
- शिक्षामा सबैको पहुँच बढाउने र कक्षा छोड्ने दरमा कमि ल्याउन बिपन्न, दलित, अपाङ्ग, टुहुरा बालबालिकाहरुलाई पोषाक बितरण कार्यक्रम ।

- प्रबिधी मैत्री शिक्षामा जोड दिदै सो अनुरुपका क्षमता बिकास र पुर्बाधार सहयोग कार्यक्रमलाई प्राथमिकता ।
- छोरी सम्मान कार्यक्रमले महिलाहरुको पुरुषसंगको आर्थिक परनिर्भरता पछि गयर केहि हद सम्म घटाउने । यस बर्ष ११३ जना छोरीहरु उक्त कार्यक्रमबाट लाभांवित भएको देखिन्छ ।
- जेष्ठ नागरिक, हिंसा पिडित महिला सम्मान जस्ता कार्यक्रमले उनिहरुको मनोवल बढाउन सहयोग पुगेको ।
- कृषकहरुको १५३ वटा समुह निर्माण गरि समुह मार्फत कृषिका कार्यक्रमहरु संचालन गर्दा बिपन्न कृषकहरुलाई आफना माग राख्न सहजता हुने गरेको ।
- छाडा पशु नियन्त्रक समितिको गठन तथा चिसापानीमा गौशाला ब्यबस्थापन गर्नु ।.
- सबै योजनाहरुमा निरन्तर अनुगमन गर्ने गरिएको ।
- सेवा प्रभाहको लागि गुणस्तरीय र सरसफाई यूक्त भौतिक संरचना ।
- मूख्य सडकलाई हरियाली सहितको बाताबरणीय सन्तुलन कायम राख्न प्रयास गर्दै चौबाटो देखि बैबाङ्ग सम्म सडको दायाबाय बृक्षारोपन र संरक्षण गर्नु ।
- बर्षमा १ पटक भएपनि सार्बजनिक सुनुवाई गर्ने परिपाटीको सुरुवात ।
- योजना तर्जुमा गर्दा टोल भेलाको आयोजना गर्ने गरिएको ।
- विभिन्न सफ्टवेयरको प्रयोगद्वारा नागरिकलाई सेवा सुविधामा प्रवाह गरिएको ।
- वसाई सरेर जाने भन्दा बसाई सरेर गाउँपालिकामा आउने परिवारको संख्या देखिनु ।
- गाउँपालिकामा शुसासनलाई प्रबद्र्धन गर्न विद्युतिय हाजिरी प्रणालीको व्यवस्थापन गरी प्रयोग गरिएको
- नक्सापास गरि घर बनाउन स्वीकृति दिने कार्यहरु

३.२ सामाजिक परीक्षणबाट देखिएका चुनौती वा कमिकमजोरीहरु

- दिर्घकालिन, बिषयगत योजनाहरुको अभावमा बार्षिक कार्यक्रमहरु लक्ष्य तथा प्राथमिकता बिहिन जस्तो देखिन्छ ।
- दिगो बिकास लक्ष्यले गरेका प्रतिबद्धता पुरा गर्न न्यून प्रयास ।
- प्राबिधिक तथा ब्यबस्थापकिय जिम्मेवारीमा रहनु पर्ने कर्मचारीहरुलाई प्रशासकिय तथा बित्तिय जिम्मेवारी तिर लगाउदा काम गर्ने क्षमतामा कमि आएको ।
- बेला बेलामा प्रमूख कर्मचारिहरुको अभावमा अति आबश्यक बस्तुहरु पनि समुदायमा उपलब्ध गराउन नसकिनु ।
- एकै पटक ठुलो परिमाणमा औषधि खरिद गर्न नसकिने कारणले बेलाबेलामा स्वास्थ्य संस्थाहरुमा न्यूनतम औषधीको अभाव ।

- प्रबिधीमैत्री कर्मचारीको अभाव
- कार्यक्रमहरु सामाजिक न्याय भन्दा समानताको अबधारणामा संचालित भएको देखिन्छ ।
- बालविवाह विरुद्धका अभियान समुदायमा संचालनमा कमि देखिएको
- कार्यक्रमहरु अलि बितरणमूखि जस्तो देखिन्छ जस्ले गर्दा आउदा दिनमा नागरिकहरुमा परनिर्भरता बढन सक्ने जोखिम ।
- बिषयगत शाखा र वडा कार्यालयका कार्यक्रममा समन्वयमा कमि देखिन्छ ।
- कानुनका छिद्रको उपयोग गर्दै राजनितिक फाईदाको लागि काम गर्ने परिपाटि
- समुदायले ब्यबस्थापन गर्ने, समुदायको सहभागीतामा गर्नुपने कार्यहरुमा समुदायको सहभागितालाई सुन्य प्राय गराईनु ।
- उपभोक्ता समितिको खाता खोल्ने प्रकृया झन्झटीलो ।
- जिम्मेवारी र जवाफदेहितामा कमि ।
- परिणाममूखि भन्दा परिमाणमूखि कामहुनु ।
- जेष्ठ नागरिक, अवकास प्राप्त जनसंक्ति, सफल उद्यमि ब्यबसायि, अगुवा कृषकहरुको शीप ज्ञान र अनुभवलाई उपयोग गर्ने कुनै रणनीति नहुनु ।
- आर्थिक, लैंगीक, जातिय, क्षमता तथा भौगोलिक हिसावले सिमान्तकृत बर्गहरुलाई बिकास निर्माणका कामहरुमा सहयोगी बाताबरणको कमि ।
- भौतिक बिकासको कार्यान्वयन मार्फत सिमान्तकृत बर्गहरुको नेतृत्व तथा ब्यबस्थापकिय शीपको बिकास गर्न सकिन्छ भन्ने कुरा ब्यबहारमा नदेखिनु ।
- वडा र पालिकाको शाखा, वडा र अनय सहयोगी निकाय, शाखा शाखा बिच समन्वयको अभाव ।
- समितिहरुलाई योजना पुर्व ब्यबस्थापन तालिमहरु संचालन नगर्दा प्रकृया र कागजातहरु पारदर्शी हुनु नसकेको ।
- दंगीशरण गाउँपालिका र मातहतका वडा कार्यालयहरुबाट प्रदान गरिने सार्बजनिक सेवा प्रभाह सम्बन्धी नागरिक बडापत्र निर्माण भएको तर टास नभएकोले समुदायमा बढापत्र बारे कम जानकारी ।
- गुनासो बाकसलाई प्रयोगमा नल्याउनु ।
- सिंचाई योजनाहरुको दिगो संरक्षणको लागि मर्मत सम्भार समिति गठन र कोष संकलन गर्ने परिपाटीको अभाव ।
- वडा तथा पालिका स्तरमा महिलाको आवाज उठाउनको लागि महिला संजालको कमि देखिन्छ ।
- नागरिकको कर्तब्य बारेमा सचेतनाको कमि।

३.३ सामाजिक जिम्मेवारी पूरागर्न चाल्नुपर्ने कदम वा सुझावहरु

- गाउँपालिकाले आफ्नो गाउँपालिकाको दिर्घकालिन, आबधिक, बिषयगत योजनाहरु निर्माण गरि सो अनुरुप बार्षिक नीति तथा कार्यक्रम र योजना निर्माण गर्नुपर्ने ।
- योजनाको पहिचान देखी कार्यान्वयन हुदै योजनाको संचालनबाट प्राप्त हुने लाभको बाडफाड सम्म समुदायको सकृय सहभागीतालाई बढाउन जोड दिनुपर्ने ।
- सेवा प्रदायक र सेवाग्राहि बिचको भेटघाटमा बृद्धि गर्नुपर्ने ।
- गाउँपालिकाको गुनासो ब्यबस्थापन कार्यबिधी निर्माण गरि गाउँपालिका, वडा कार्यालय, स्वास्थ्य संस्था र बिद्यालयमा गुनासो, सुझाव पेटीका राखि कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- नागरिक बडापत्र सबै स्थानमा सबै नागरिकले देख्नेगरी राख्नुपर्ने र नागरिक बडापत्रको बारेमा बिभिन्न माध्यमबाट जनतालाई अभिमूखीकरण गर्नुपर्ने ।
- स्वास्थ्य संस्थाहरुमा न्यूनतम औषधीको अभावहुन नदिनको लागि उपयूक्त खरिद योजना निर्माण गरि कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने ।
- कर्मचारीहरुलाई प्रबिधि मैत्री बनाउन क्षमता बिकास तालिमहरु संचालन गर्नुपर्ने ।
- बार्षिक योजना निर्माण गर्दा स्थानीय सरकारको बार्षिक योजना तथा बजेट तर्जुमा हाते पुस्तिकामा गरिएको ब्यबस्थापन बमोजिम गर्नुपर्ने ।
- स्थानीय सरकार संचालन ऐन २०७४ मा रहेका योजना तर्जुमा सम्बन्धी मुलभुत ब्यबस्थाहरुलाई कार्यान्वयनमा ल्याउनु पर्ने ।
- श्रोत साधन सबैलाई बितरण गर्नु भन्दा पछाडी र अप्ठारोमा परेका घरपरिवार, समुदायलाई पहिलो प्राथमिकता सहित बढी सहयोग गर्ने खालको नीति निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्नुपर्ने ।
- वडालाई बजेट सिलिंग पठाउदा बिषयगत क्षेत्र अनुसार सिलिंग, आगामी बर्षको लागि नीति तथा कार्यक्रमको ड्राफ्ट, गाउँपालिका, प्रदेश र संघको प्राथमिकताको बिषय पनि संगै राखेर पठाउनु पर्ने ।
- पुर्बाधारका योजनाको इस्टिमेट गर्नु भन्दा पहिला समुदायमा बृहत छलफल गरि योजनाको काम कहानेर कसरि गर्ने भन्ने कुराको बिस्तृत छलफल हुनुपर्ने ।
- योजनाको सम्झौता सम्बन्धित योजना स्थलमा गर्ने र योजनाको अनुमानीत लागत बिवरण, शिर्षक, सामाग्री अनुसारको बिवरण र समुदायले गर्नुपर्ने कामको बिवरण सहित अनुमानीत बजेट सार्बजनिकिकरण गर्नुपर्ने ।
- योजनाहरुमा निर्माण पहिलानै अनुमानीत लागत बिवरण सहितको सुचना बोर्ड राख्ने र निर्माण पश्चात बास्तबिक लागत बिवरण पनि राखु पर्ने ।

- उपभोक्ता समितिलाई काम गर्न सक्ने खालको सहयोगी बातावरण निर्माण हुनुपर्ने जस्तै एडभान्स, दररेट, बैंक खाता र तालिम
- वडा कार्यालयको कार्यक्षेत्र अलि ठुलो भएको कारणले सहयोगी संस्थाको रुपमा टोल बिकास संस्था गठन गरि क्षमता बिकास गर्नुपर्ने साथै टोल बिकास संस्थालाई जिम्मेवारि सहित परिचालन गर्नुपर्ने ।
- सार्बजनिक सुनुवाईलाई ब्यापक गर्नुपर्ने साथै सबै वडा र गाउँपालिकाले चौमासिकरुपमा सार्वजनिक सुनुवाई गर्नुपर्ने ।
- सबै प्रकारका बिकास निर्माणका योजना तथा क्रियाकलापहरुको योजना पुर्ब र योजना निर्माण पश्चात अनिबार्य सार्बजनिक परिक्षण गराउनु पर्ने । जनप्रतिनिधिको उपस्थिती अनिबार्य गर्ने ।
- गाउँपालिकाको सामाजिक परिक्षण निरन्तर गर्नुपर्ने ।
- ठेक्का मार्फत संचालन हुने योजनामा समुदाय स्तरिय अनुगमन प्रणालीलाई ससक्त बनाउन अनुगमन समितिको गठन गर्ने र उनिहरुलाई योजनाको बारेमा अभिमूखिकरण गर्नुपर्ने ।
- स्थानीय तह संस्थागत स्वमूल्यांकनमा देखिएको कमजोर पक्ष बाताबरण संरक्षण, विपद् ब्यबस्थापनका कामहरुलाई प्राथमिकतामा राख्नुपर्ने, सामाजिक सुरक्षा, घरेलु हिंसा अन्त्यका लागि बहस, पैरवी, सचेतना र रुपान्तरणका अभियानहरु संचालन गर्नुपर्ने ।
- Social Audit अनिबार्य गर्नुपर्ने ।
- गाउपालिकाले रोजगारी बढाउने र गरिवी घटाउने योजनाहरुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने ।
- सबै शाखा र वडा कार्यालय बिचको समन्वय बलियो बनाउनु पर्ने देखिन्छ ।
- गाउपालिकाको शाखा हरुलाई लक्ष्य, नीति, रणनीति, योजना निर्माण र अनुगमन तथा मूल्याकंनका काममा मात्र लगाउने र वडाले बजेट निर्माण गरि कार्यान्वयन गर्ने काममा लगाउनु पर्ने ।
- जेष्ठ नागरिक, अवकास प्राप्त जनसंक्त्ति, सफल उद्यमि ब्यबसायि, अगुवा कृषकहरुको शीप ज्ञान र अनुभवलाई बालाबालिकाहरु, महिला, कृषि समुहहरुमा भेटघाट कुराकानी, छलफल गराउने क्रियाकलापहरु संचालन गर्ने ।
- सिंचाई र बातावरण सुधारका लागि स्थानीयस्तरमा रहेका खोला, खोल्साहरुमा पानी संकलन पोखरि तथा ड्याम निर्माणमा जोड दिनुपर्ने ।
- करको दर भन्दा दायरा फराकिलो बनाउनु पर्ने
- कार्यसम्पादन करार गरि नतिजामा आधारित कार्यलाई प्रोत्साहन गर्नुपर्ने ।
- कर्मचारि-जनप्रतिनिधी, वडा-गाउँपालिका, शाखा-शाखा बिचमा हार्दिकता बृद्धि गर्नुपर्ने ।
- प्रत्यक वडामा खुला क्षेत्रको पहिचान गरि संरक्षण गर्नुपर्ने ।

- लैंगिक हिंसा निवारण कोष संचालन तथा ब्यबस्थापन कार्यबिधि, २०७८ अनुसारको गाउँपालिकास्तरिय कोष निर्माण गरि संचालन गर्नुपर्ने ।
- पुर्ण सरसफाई, फोहरमैला ब्यबस्थापनका क्रियाकलापहरु समुदायस्तरमा अभियानको रुपमा संचालन गर्दै पुर्ण सरसफाईयूक्त पालिका निर्माणमा जोड दिने ।
- दिगो बिकास लक्ष्यले लियका लक्ष्य प्राप्तिकालागि क्रियाकलापहरु संचालन गर्नुपर्ने ।
- कार्यक्रम सम्पन्न पश्चातको अनुगमन र मुल्यांकन अनिबार्य हुनुपर्ने ।
- समयमा श्रोत साधनको बितरण हुनुपर्ने ।
- गरिएका कामहरु दिगोपनाको लागि रणनीति निर्माण गर्नुपर्ने आबश्यक देखिन्छ ।

३.४ जिम्मेवारीको क्षेत्र अनुसार चाल्नुपर्ने कदम वा सुझावहरु

जिम्मेवारीको क्षेत्र	के गर्नुपर्ने
स्वास्थ्य सेवा तर्फ	• पोषणमैत्री गाउँपालिका निर्माणको लागि आधारहरु निर्माण गर्नुपर्ने । • सबै स्वास्थ्य संस्थाहरुमा पोषण कर्नर र गाउँपालिकामा स्तनपान कक्षको ब्यबस्था गर्नुपर्ने । • स्वास्थ्य तथा पोषण सम्बन्धी बिभिन्न अभियानहरुमा स्थानीय सामुदायिक संस्थाहरुलाई परिचालन गर्नुपर्ने । • आमा समूह तथा स्वास्थ्य संजाललाई अझै सक्रिय बनाउनुपर्ने । • सबै नागरिकको पहुँच हुने स्वास्थ्य बीमाको कार्यक्रमलाई बिस्तार गर्नुपर्ने । • नसर्ने रोगको रोकथामका लागि जनसमुदायमा योग, आयुर्बेद, खानपान, जीवनशैली, तनाव व्यवस्थापन बारे सचेतना कार्यक्रम तथा मनोसामाजिक परामर्श सेवा संचालन गर्नुपर्ने । • जटिल तथा खर्चिला रोगको उपचारलाई सहज तुल्याउन विपन्न वर्गलाई लक्षित गरी कोषको स्थापना गरी प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने । • स्वास्थ्य संस्थाहरुमा समेत सामाजिक परीक्षण अनिवार्य संचालन गराउनुपर्ने ।
शिक्षा तर्फ	• शिक्षाको गुणस्तर सुधार गर्न बिद्यालय सुधार योजनाको प्रभावकारी कार्यान्वयन गर्नुपर्ने । • सामुदायिक अंकपत्र जस्ता जवाफदेहिता अभिबृदिका औजारहरुको प्रयोगमा जोड दिनुपर्ने । • शिक्षकहरुलाई तहगत र बिषयगत संयोजकको जिम्मेवारी पर्दान गर्नुपर्ने ।

जिम्मेवारीको क्षेत्र	के गर्नुपर्ने
	• गाउँपालिकाको बार्षिक योजनामा समुदायलाई बिद्यालयको ब्यबस्थापन र अनुगमनमा क्रियाशिल बनाउनको लागि निम्नानुसारका क्रियाकलापहरु बजेट सहित कार्यान्वयन गर्नुपर्ने १) बर्षको २ पटक गा.पा.को उपस्थितिमा तहगत बिद्यालय अभिभावक भेटघाट कार्यक्रम अनिबार्य गर्नुपर्ने २) अभिभावकको लागि शिक्षाको महत्व र शिक्षाको गुणस्तर सुधारमा उनिहरुको भुमिका बारेमा अभिमूखिकरण कार्यक्रम बिद्यालयमा संचालन गर्नुपर्ने । ३) बर्षको २ पटक बि.ब्य.स., शिक्षक, अभिभावक र बिद्यार्थी बिचमा अन्रतकृया र सार्बजनिक सुनुवाईको कार्यक्रम संचालन गर्ने । • अनुगमन कार्यलाई प्रभावकारी बनाउनु पर्ने । • अतिरिक्त क्रियाकलापहरु संचालन गर्नुपर्ने ।
खानेपानी तथा सरसफाई तर्फ	• गाउँपालिकाको खानेपानी तथा सरसफाई गुरुयोजनाको प्रवाभकारी कार्यन्वयनमा जोड दिनुपर्ने । • समुदायतहमा रहेका बिभिन्न समुदायमा आधारित सामुदायिक संस्थाहरु मार्फत पुर्णसरसफाईका क्रियाकलापहरु संचालन गर्नुपर्ने । • खानेपानीको गुणस्तर परिक्षण गर्ने जनशंक्तिको निर्माण गर्नुपर्ने । • सबै घरधुरीलाई पाईपद्धारा एकघर एक धारा सहितको स्वच्छ खानेपानी उपलब्ध गराउनु पर्ने । • बाताबरणिय सरसफाईमा ध्यान दिदै जैविक फोहरलाई घरमै ब्यबस्थापन गरि जैविक मल र बिषदी निर्माणमा जोडदिने कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने
बालबालिका, महिला र समावेशी तर्फ	• बञ्चितीकरणमा परेका जाति, वर्ग, लिङ्ग र समुदायको लागि आर्थिक, सामाजिक, नेतृत्व बिकास सहित समाजलाई रुपान्तरण गर्नसक्ने प्रभावकारी कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने । • वडा तथा गाउँपालिका स्तरीय महिला सञ्जाल गठन गरी उनिहरुलाई सचेतना र उनिहरु मार्फत पैरवी र रुपान्तरणका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुपर्ने । • लैससास रणनीति तयार गरी स्थानीयस्तरमा रहेका संघ संस्थालाई सोको कार्यान्वयनको लागि समन्वय गर्नुपर्ने । • अर्थपुर्ण, समतामूलक सहभागीता सुनिश्चितता लागि नीतिगत व्यवस्था गर्नुपर्ने । • मानव बेचबिखन तथा लैङ्गिक हिंसाबाट पीडित र प्रभावितहरुको संरक्षण तथा पूनरुथापनाको लागि अल्पकालीन र दीर्घकालीन योजना निर्माण गर्नुपर्ने ।

जिम्मेवारीको क्षेत्र	के गर्नुपर्ने
	• सार्वजनिक स्थल, बाटो, सार्वजनिक भवन, अस्पताल, शौचालय आदिलाई बालमैत्री, लैंगिकमैत्री, अपाङ्गमैत्री तथा समावेशी हुने गरी निर्माण गर्नुपर्ने । • बालबालिका तथा किशोरकिशोरी बिरुद्ध हुने सबै प्रकारका बिभेद, दुव्र्यवहार, शोषण, बालश्रम, बलात्कार, बेचबिखन, ओसारपसार, बालबिवाह जस्ता अपराध बिरुद्ध सचेतना कार्यक्रम संचालन गर्नुपर्ने । • अप्ठारो अबस्थामा रहेका ज्येष्ठ नागरिक तथा अति अशक्त अपाङ्गता भएका ब्यक्तिलाई सामाजिक सुरक्षा भत्ता वडा एवं टोलस्तरमा उपलब्ध गराउनु पर्ने ।
स्वरोजगार तर्फ	• उद्यम ब्यबसायका लागि सहुलियतपुर्ण कर्जा उपलब्ध गराउन बित्तिय संस्थाहरुलाई सहजिकरण गर्नुपर्ने । • स्थानीय स्तरमा संचालन हुने बिकास निर्माणका कामहरुमा स्थानीय नागरिकहरुको श्रमलाई प्रयोग गर्नुपर्ने । • गाउँपालिकाले संचालन गर्ने कामहरुमा रोजगार बढाउने खालका कामहरुलाई प्राथमिकता दिनुपर्ने । • स्थानीय यूवाहरलाई लक्षित गरि शिप बिकासका कार्यक्रम संचालन गर्ने र उद्यम ब्यबसायका लागि उनिहरलाई आबश्यक सहयोग केहि समय गाउँपालिकाले गरिदिने ।
कृषि, पशुपालन तथा सिंचाईं तर्फ	• कृषि बीमाको लागि गाउपालिकाको नेतृत्वमा बिमा कम्पनी, ऐजेन्ट, कृषक समुदाय सहित सबैको सहभागितामा सबै कृषकहरुलाई कृषि वीमामा जोडिन प्रोत्साहन गर्नुपर्ने । • जैविक बिषादी र जैविक मलको प्रयोगमा जोड दिन कृषकहरुलाई सो अनुसारका कार्यक्रम सघनरुपमा संचालन गर्नुपर्ने । • प्रत्यक वडामा पोषण नर्सरीको स्थापना गरि कृषकलाई सहुलियत दरमा तरकारीको बेर्ना उपलब्ध गराउने खालका कार्यक्रममा जोड दिनुपर्ने । • कृषि पेशा र कृषकलाई सम्मान गर्ने कार्यक्रम संचालन र प्रोत्साहन गर्दै उत्पादन देखि बजारिकरणका सबै कार्यक्रम पकेटको रुपमा संचालन गर्ने । • जलवायू परिवर्तनको असर बाट बच्न अनुकुलका कार्यक्रममा जोडदिने । • खडेरी वा सुख्खा सहन स्रक्ने जातको बिउबिजनमा जोड दिन कृषकहरलाई प्रोत्साहन गर्ने । • मल, बिउ र औजारको बितरण प्रकृयालाई अलि ब्यबस्थित गराउनु पर्ने

जिम्मेवारीको क्षेत्र	के गर्नुपर्ने
	• मल, बिउ, औजार र तालिमहरुको सहभागि छनौट गर्न समुहलाई सहभागी वा लाभग्राही छनौटका आधारहरु दिनुपर्ने, बिधि बनाउनु पर्ने र सो अनुरुप समुहलाई अभिमूखिकरण गर्नुपर्ने । • भुगोल, माटो र बातावरण सुहाउदो मल, बिउ बितरण गर्नुपर्ने र सो पनि समयमा गर्नुपर्ने । • सघनरुपमा कृषक र कृषि प्राबिधिक भेटघाट गर्ने बाताबरण निर्माण गर्न प्रत्यक महिना प्रत्यक टोलमा कम्तिमा १ पटक कृषि प्रबिधिक कृषक भेटघाट कार्यक्रम राख्नुपर्ने सो अनुरुपको बार्षिक क्यालेन्डर कृषि शाखाले निर्माण गरि टोलटोलमा जानकारी दिनुपर्ने । • कृषि पाठशाला, असल कृषि अध्यास जस्ता कृषक र प्राबिधिकलाई लामो समय सम्म जोडने खालका कार्यक्रमहरु संचालन गर्नुपर्ने । • पशु तथा पंक्षिपालका लागि बिभिन्न सम्भावित बस्तिहरुलाई पकेटकोरुपमा बिस्तार गर्नुपर्ने । • कृषकहरुलाई निशुल्क औषधि बितरण प्रकृयालाई अलि परिमार्जन गर्नुपर्ने । • गाउँपालिकाले पशुपालनका साझेदरी कार्यक्रमहरु संचालन गर्न बजेटको ब्यबस्था गर्नुपर्ने । • पशुबिमा कम्पनी र समुदायलाई राखेर सहजिकरण गनुृपर्ने । • गोशालामा प्रांगारिक मल निर्माणका लागि बजेटको ब्यबस्थापन गनुृपर्ने ।

अनूसुची-१: योजनाको मूल्यांकन तथा प्रभाव बिश्लेषण

गाउँपालिकामा रहेका विभिन्न योजनाको स्थलगत अवलोकन, अध्ययन, अन्तरक्रियाबाट प्राप्त सुझावको आधारमा गत आ.ब. मा कार्यान्वयन भएका योजना तथा कार्यक्रमहरुको मुल्यांकन तथा प्रभाव बिश्लेषण गरिएको छ ।

क.सं.	स्थलगत अनुगमन गरिएका आयोजनाहरु	आयोजनाका मुख्य उपलब्धिहरु	आयोजना संचालनको क्रममा भोग्नु परेका मुख्य समस्याहरु	आयोजनाबाट भएका मुख्य सिकाईहरु
१	बाकी देखि अधिकारी टोल सडक निर्माण योजना, वडा नं. १, बाकी	• १९ मिटर लामो पक्कि पर्खाल निर्माण • सडकको संरक्षण र भु-क्षय रोकथाम	• समुदायको कम सहभागिता • आबश्यकता अनुसारको बजेट नहुनु • उपभोक्ता समितिलाई काम गर्न झन्झटिलो, कामगर्ने र भुक्तानि दिने प्रकृया अप्ठ्यारो • संयूक्त खाता खोल्दा ब्यक्तिगत खाता पनि खोल्नुपर्ने • ईस्टिमेट केहिपनि नबुझिने	• ईस्टिमेट सबैले बुझने भाषामा हुनु पर्ने र त्यो योजनामा उपलब्ध गराउनु पर्ने • जनप्रतिनिधीहरुले योजना निर्माणको जनपरिचालन गर्ने काममा सहजिकरण गरिदिनु पर्ने • योजना बनाउदा समस्या समाधान हुने परिणामको बजेटको ब्यबस्था हुनपर्ने • उपभोक्ताहरुलाई लागत बिवरण बुझाउदा कर, गुणस्तर, उपभोक्ताहरुले योजना बाफत प्राप्त गर्ने रकम जस्ता कुराको बारेमा बिस्तृतरुपमा बुझाउनु पर्ने • पारदर्शि योजनाकोलागि महिला उपभोक्ता समिति मार्फत काम गर्नुपर्ने • ठेकेदार भन्दा उपभोक्ता समितिले निर्माण गरेका कामहरु राम्रो गुणस्तरको देखिएकाले उपभोक्ता
२	साग्ले तारजालि निर्माण योजना अनुगमन	• २०० मि. जति फेन्सिंङ्ग तारजालि लगाईएको • बन्यजन्तुले बालिनाली खाईदिने, नोक्सानी गर्ने समस्यामा कमि • महिलाको नेतृत्वमा पारदर्शी तरिकाले काम सम्पन्न	• सामाग्री ढुवानीमा समस्या • कामगर्ने र भुक्तानि दिने प्रकृया अप्ठ्यारो • संयूक्त खाता खोल्दा ब्यक्तिगत खाता पनि खोल्नुपर्ने	
३	बर्कि पनबटुवा देखि बाकी कुलो निर्माण योजना अनुगमन र छलफल	• कुलोको केहि खण्ड पक्कि निर्माण भएको • बर्षातमा कुलो झराली जान नपर्ने • हिउदको सिंचाईमा पानी चुहिने समस्या घटदा उत्पादनमा बृद्धि	• समुदायको कम सहभागिता • आबश्यकता अनुसारको बजेट नहुनु • उपभोक्ता समितिलाई काम गर्न झन्झटिलो, कामगर्ने र भुक्तानि दिने प्रकृया अप्ठ्यारो	

क्र.सं.	स्थलगत अनुगमन गरिएका आयोजनाहरु	आयोजनाका मुख्य उपलब्धिहरु	आयोजना संचालनको क्रममा भोग्नु परेका मुख्य समस्याहरु	आयोजनाबाट भएका मुख्य सिकाईहरु
			• काम सम्पन्न पश्चातको बास्तविक लागत बिवरणको रेकर्ड नपाईने	समितिलाई सहयोग पुग्ने खालका नीति, प्रकृयाहरु हुनुपर्ने • गरिव पनि उपभोक्ता समितिमा बस्ने बातावरणको निर्माण गर्नुपर्ने • योजना सम्झौता पश्चात सबै उपभोक्ताहरुलाई जम्मा गरि अनुमानीत लागत बिवरण बारेमा सार्बजनिक गनुृपर्ने • योजना निर्माण पुर्व ब्यबस्थापन तालिम दिनु पर्ने • योजना स्थलमा सुचना बोर्ड राख्नुपर्ने • समुदायस्तरिय अनुगमन समितिको क्षमता बिकास गर्नुपर्ने
४	दलित नमुना बस्ती, वडा नं. २	• बाटोमा पक्कि नालि निर्माण • सड्कको माटो बगाउने समस्या समाधान • दैनिक आवतजावतमा सहजता	• बजेट छारो हालेको जस्तो योजना परेकोले काम कहागर्ने निश्चित गर्न समस्या • प्राविधिकले फिल्डमा काम राम्रो छ भन्ने तर बजेट कम निकासा गर्ने • कर लागयतका कुराहरु पहिला समुदायलार्य जानकारी नदिने • १ लाखको योजनाको लागि ४ पटक गाउँपालिका आवतजावत गर्नुपर्ने समस्या • सामाग्री खरिदको लागि रकमको जोहो गर्न समस्या • उधारोमा सामान लिदन सामाग्रीको दररेट बढन गएको • बर्षोसाल देखि सिंचाई योजना माग गरिन्छ तर बजेट सानो नालि निर्माणको लागि प्राप्त हुन्छ	
५	रावतगाउँ दैतेवा टोल कलभर्ड निर्माण योजना	• दैनिक सयौजना मानिस आवतजावत गर्ने खोल्सामा पक्कि पुल निर्माण • महिलाहरुको नेतृत्वमा सराहनीय काम गर्न सफल	• उपभोक्ताले गर्ने कामलाई त्यति सहयोग नहुने • सामाग्री खरिदको लागि रकमको जोहो गर्न समस्या • उधारोमा सामान लिदन सामाग्रीको दररेट बढन गएको	

क्र.सं.	स्थलगत अनुगमन गरिएका आयोजनाहरु	आयोजनाका मुख्य उपलब्धिहरु	आयोजना संचालनको क्रममा भोग्नु परेका मुख्य समस्याहरु	आयोजनाबाट भएका मुख्य सिकाईहरु
		• पहिलो पटकमा सफल काम गर्न सकियको कारणले महिलाहरु उत्साहित • बर्षोसाल काठको पुलको लागि काठको जोहो र श्रम गर्नुपर्ने समस्याको निराकरण • अटोहरुलाई ३ कि.मी. जति दुरी कमपर्ने		
६	बिकास कृषक समुह वडा नं. १, फुर्केशल्ली, साग्ले	• समुहमा कृषकहरु संगठित भएका • समय समयमा बिउबिजन प्राप्त गरेका • कृषि औजारहरु प्राप्त गर्न सफल	• समुहका सदस्य धेरै तर श्रोत साधन कम उपलब्ध हुने • सिंचाई नभएको कारणले कृषिबाट प्राप्त बिउ त्यसै राख्नु परेकोले • कृषि प्राबिधिकबाट कम सेवा प्राप्त	• समयमा बिउँबिजन र मल उपलब्ध हुनुपर्ने • बिउँ सहयोगको साथमा प्राबिधिक सहयोग पनि उपलब्ध गराउनु पर्ने • जैविक मल र बिषादी बनाउने तरिकाहरु सिकाउनु पर्ने • कृषकले उत्पादन गरेको तरकारीले उपयूक्त मूल्य सहितको बजार पाउने बाताबरण निर्माण गर्नुपर्ने • माग अनुसारको कृषि औजार उपलब्ध गराउनु पर्ने वा पहिला नै संख्या किटान गरि सुचना उपलब्ध गराउनु पर्ने • बिउ बिजन भन्दा प्राबिधिक सहयोगमा जोड दिनु पर्ने
७	सुर्यमूखी कृषक समुह, वडा नं ३, पारगाउँ	• समुहमा कृषकहरु संगठित भएका • समय समयमा बिउबिजन प्राप्त गरेका • कृषि औजारहरु प्राप्त गर्न सफल	• समयमा मल, बिउ बिजन उपलबध नहुने • कृषि औजारहरु प्राप्त गर्नको लागि ५० प्रतिसत लगानी गर्न समस्या • बिउ बिजन कति मूल्यको हो जानकारी नहुने • मागेको जात अनुसारको बिउ उपलब्ध नभएर अर्को अर्को बिउहरु आउने	
८	परसढुवा महिला कृषि समुह, वडा नं ६, परसढुवा	• समुहमा कृषकहरु संगठित भएका • समय समयमा बिउबिजन प्राप्त गरेका • कृषि औजारहरु प्राप्त गर्न सफल	• समयमा मल, बिउ बिजन उपलबध नहुने • कृषि औजारहरुको माग समुहमा धेरै तर आउदा १ वटा मात्र आउने भएकोले बितरण गर्न समस्या	

क्र.सं.	स्थलगत अनुगमन गरिएका आयोजनाहरु	आयोजनाका मुख्य उपलब्धिहरु	आयोजना संचालनको क्रममा भोग्नु परेका मुख्य समस्याहरु	आयोजनाबाट भएका मुख्य सिकाईहरु
			• बिउ बिजन कति मूल्यको हो जानकारी नहुने • मागेको जात अनुसारको बिउ उपलब्ध नभएर अर्को अर्को बिउहरु आउने • थोरै सामाग्री ल्याउनको लागि पनि गाउँपालिका पुग्न पर्ने • समुहको क्षमता बिकास, प्राबिधिक सहयोग, तालिमहरु नपाईने	• थोरै सामाग्री प्राप्त गर्नपनि गाउँपालिका जानुपर्ने अबस्थाको अन्त्य हुनुपर्ने
९	मा.वि. हेकुली	• नमुना बिद्यालय भएकाले बिद्यार्थि संख्या राम्रो • डिजिटल बोर्ड, डायरी, अतिरिक्त क्रियाकलापहरुले गर्दा बिद्यार्थि कक्षामा नियमित र सिकाईमा सहजता	• अभिभावकलाई बुझाउन समय धेरै लाग्ने • सामुदायिक बिद्यालयलाई अभिभावकले बिश्वास गरि नसकेको	• अभिभावक शिक्षा कार्यक्रमलाई बढाउनु पर्ने • थोरै शुल्क लियर अतिरिक्त कक्षा संचालन गर्दा सिकाई उपलब्धिमूलक हुने • नेतृत्वकर्तामा आट र बिश्वास हुन पर्ने • गाउँपालिकाबाट निरनतर सहयोग हुनपर्ने

अनूसुची -२: आ.ब. २०८०/०८१ मा संचालित भौतिक पुर्वाधार तर्फका योजनाहरुको सुची

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
एक लाखभन्दा कम लागत भएका योजनाहरु			
1	नारायणपुर टोलमा डुर निर्माण योजना	75,000.00	५६.५८
2	मानुखोला ढल निकास योजना	40,000.00	०.००
3	चौपारी निर्माण योजना (प्रधानमन्त्री रोजगार साझेदारी)	45,000.00	92.49
4	सरुवाडाँडा सामुदायिक भवनमा पूर्वाधार निर्माण	50,000.00	७९.७०
5	छर्कट्टा पुल टोलमा चौपारी निर्माण योजना	50,000.00	९५.६७
6	सरैया शिवालय मन्दिरमा तारजाली योजना	90,000.00	१००.००
7	बागर चौपारी निर्माण योजना	50,000.00	९६.९५
8	पाध्या टोलको लागि चौपारी संरक्षण योजना	75,000.00	९७.००
9	छर्कट्टा चौधरी टोलमा इनार निर्माण योजना	50,000.00	०.००
10	छर्कट्टादेखि फुर्केसल्ली सम्म विद्युत लाइनको दायाँबायाँ रुखहरुको हाँगा कटान	35,000.00	९९.२०
11	कौवाघारी चौधरी टोलमा पाइप खरिद योजना	30,000.00	३३.३३
12	पश्चिम बाँकी खड्का टोलमा इनार निर्माण योजना	20,000.00	०.००
13	दुन्द्राली काइलाको नजिक इनार निर्माण योजना	20,000.00	९६.८७
14	डवरागाउँ खानेपानी जरुवा संरक्षण योजना	50,000.00	०.००
15	डबरागाउँ खानेपानी जरुवा संरक्षण योजना	50,000.00	०.००
16	थपगाउँ रामबहादुरको घरनेर कुलो निर्माण योजना	60,000.00	१००.००
17	बुटनिया डिप बोरिङ मर्मत योजना	60,000.00	९९.०७
18	थपगाउँ रामबहादुरको घरनेर कुलो निर्माण योजना	40,000.00	८७.२२
19	वैबाङ गिठखोली पलेवाघर नेर वाल निर्माण योजना	50,000.00	९७.००
20	कलङखोला पश्चिम दलित बस्तीमा तटबन्ध निर्माण योजना	75,000.00	९८.७५
21	ठाँटीदेखि शिव मन्दिर जाने बाटोमा प्रधानमन्त्री रोजगार साझेदारी कार्यक्रम	80,000.00	९७.००
22	बागर हाईवेमा सडक बत्ति जडान योजना	40,000.00	८४.७६
23	मिरौली नारायण न्यौपानेको घरनेर सल्याप निर्माण	50,000.00	९८.५०
१ लाखदेखि २ लाखसम्म लागत रहेका योजनाहरु			
24	डाँडाचिस शिव मन्दिर सडक स्तरोन्नती र शौचालय निर्माण योजना	200,000.00	९६.२०
25	सिद्वश्वरी प्रतिक्षालयको बाटो स्तरोन्ती योजना (प्र.म.रोजगार साझेदारी)	200,000.00	९९.०१
26	सुर्खेत रोडदेखि नन्द्रागाउँ जोड्ने सडक स्तरोन्नती योजना	125,000.00	९९.८६
27	पश्चिम बाँकी महालक्ष्मी सामुदायिक भवन निर्माण योजना	100,000.00	८७.३०
28	घट्टे खोला सिम्तारा बाटो निर्माण योजना	200,000.00	९३.७६
29	४ नं वडाको आधारभूत स्वास्थ्य केन्द्रमा ग्रीलको काम	150,000.00	०.००

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
30	वडा नं. ४ को प्राङ्गनमा ब्लक विछ्याउने योजना	100,000.00	९७.००
31	५० प्रतिशत अनुदानमा कृषि मिटरका लागि घर निर्माण कार्यक्रम	160,000.00	०.००
32	पश्चिम बाँकी अधिकारी टोल सडक स्तरोन्नती योजना	150,000.00	९६.९१
33	गोठुवा डाँडादेखि मिरौली हुँदै चखौरा बाटो स्तरोन्नती योजना	150,000.00	९७.५२
34	छरकट्टा खल्यानदेखि काइलाबगाले टोल जाने बाटो स्तरोन्नती योजना	150,000.00	९९.९२
35	सलौरा योग भवन व्यवस्थापन तथा शौचालय निर्माण योजना	125,000.00	९८.८९
36	प्रहरी चौकी गोलटाकुरी तारजाली निर्माण योजना	100,000.00	९३.९४
37	वडा कार्यालयको प्राङ्गण निर्माण योजना	110,000.00	७९.६०
38	गोल्टाकुरि प्रहरि चौकि देखि युवराजको घर हुदै वगेर आउने खोलामा वाँध निर्माण योजना	140,000.00	९९.९३
39	कालितारा दलित बस्ती तारजाली निर्माण योजना	100,000.00	९९.०५
40	हाउरे तारजालि योजना	100,000.00	९६.०३
41	लक्ष्मीनारायण मन्दिर सलौरामा गेट निर्माण	100,000.00	९८.५७
42	खलुवाचिस स्कुल शैक्षिक सुधार	100,000.00	९७.१४
43	सरुवाडाँडा सत्येश्वर शिव मन्दिरमा शौचालय निर्माण योजना	100,000.00	८५.४८
44	प्रहरी चौकी गोलटाकुरीमा प्रतीक्षालय निर्माण योजना	150,000.00	७६.९८
45	बघधैला फुटबल ग्राउण्ड स्तरोन्ति योजना	200,000.00	९४.४८
46	दिलकुमारीको घरदेखि पूर्वतर्फको खोलमा बाँध निर्माण योजना	140,000.00	९८.४७
47	श्री सिद्ध पृथ्वी जनता माध्यामिक विद्यालय दंगिशरण-६ श्रीगाउँ खानेपानी व्यवस्थापन	200,000.00	१००.००
48	लानेश्वर शिवालय मन्दिर मर्मत योजना	200,000.00	९६.८७
49	सरुवाडाँडा सत्येश्वर शिव मन्दिरमा शौचालय निर्माण योजना	100,000.00	१००.००
50	थपगाउँ गन्जीमा तारजाली निर्माण योजना	200,000.00	९९.२०
51	श्री सिद्वेश्वरी शिव मन्दिर संरक्षण योजना	200,000.00	९५.९३
52	लौवस्ता भुह्यारथान निर्माण योजना	150,000.00	९४.६३
53	रचपल विद्युत पोल तार विस्तार योजना	100,000.00	०.००
54	३ नं. वडाको बाटो तथा विद्युत मर्मत योजना	110,000.00	99.50
55	थुनथुनेमा कुवा संरक्षण तथा मर्मत योजना	100,000.00	९९.३६
56	बोगटी खानेपानी पाइप विस्तार योजना	100,000.00	९९.४१
57	खैरवा टोलमा कृषि मोटर पाइप विस्तार	150,000.00	१००.००
58	कौवाघारी माथिल्लो टोलमा डिजेल पम्पसेट र पाइप खरिद योजना	100,000.00	१००.००
59	माया खोला पारी कुलो मर्मत योजना	100,000.00	९७.००
60	सुकदेवाको थारी मोहरा ठोङ्ग्ही जिराइत पक्की कुलो निर्माण योजना	150,000.00	१००.००
61	रजनीगञ्जीमा आर.सी.सी. कुलो निर्माण योजना	150,000.00	९९.३२

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
62	जुरपनिया कुलो आर.सी.सी. पक्की कुलो निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
63	मौली घट्टे टोलमा आर.सी.सी. कुलो निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
64	बैबाङ छविलाल वलीको घर नेर बाटोमा आर.सी.सी. कुलो निर्माण योजना	150,000.00	१००.००
65	कलङखोला पुर्वको बस्तीमा डिजेल पम्पसेट पाइप खरिद योजना	150,000.00	१००.००
66	पुर्वि सरुवाडाँडामा मोटर पाईप खरिद योजना	150,000.00	१००.००
67	बंगलापुर डाँगी टोलमा स्यालो ट्युवेल निर्माण योजना	150,000.00	०.००
68	बघधैला कुलो निर्माण योजना	100,000.00	९६.०५
69	गोठरिया कुलो निर्माण योजना	100,000.00	८७.७१
70	कोइरालडाडाँ भण्डारी टोलमा सडक नाला र बाटो स्तरोन्नती योजना	200,000.00	९६.१८
71	बुटनिया अन्जन रेग्मीको घर नेर पक्की नाला निर्माण	100,000.00	९७.००
72	चिरकोटी झरेन्द्रको घरनेर पक्की नाला निर्माण योजना	200,000.00	९८.८७
73	श्रीगाउँ देखि बुट्टीपुर जोड्ने बाटो स्तरोन्नती योजना	150,000.00	०.००
74	डाँडागाउँ सिचाई कूलो निर्माण	200,000.00	९८.४०
75	देविगंज पक्की नाला निर्माण	200,000.00	९९.४३
76	रावतगाउँ बिजुलीपुरको पनबट्वादेखि दक्षिण कुलो निर्माण योजना	200,000.00	९६.४५
77	चितानपुर सिचाइ पाइप निर्माण योजना	100,000.00	०.००
78	हेकुली लैचनी कुलो निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
79	रावतगाउँ प्रगन्ना सिचाइ कुलो निर्माण योजना	200,000.00	९९.६७
80	बैबाङ खानेपानी तथा सरसफाई कार्यालय जानेबाटोमा आर.सी.सी. कुलो निर्माण योजना- प्रधानमन्त्री साझेदारी	150,000.00	९८.८३
81	एकाली चितानपुर गनारी कुलो निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
82	डाबरी कुलो निर्माण योजना	100,000.00	०.००
83	हेकुली माया खोला लिफ्ट मोटर खरिद	150,000.00	१००.००
84	खड्कपुर कुलो निर्माण योजना	100,000.00	९८.९०
85	कोइराल डाँडा पाइप विस्तार र आरसिसि नाला निर्माण योजना	150,000.00	९०.३२
86	सिम्ठानी र चपगाँउ गनारी कुलो निर्माण	150,000.00	१००.००
87	रावतगाउँ झर्नही शंकर कुलो निर्माण योजना	100,000.00	९९.९३
88	रावतगाउँ प्रगन्न सिचाइ कुलो निर्माण योजना	100,000.00	१००.००
89	सिम्ठानी पक्की कुलो निर्माण योजना	150,000.00	९९.४३
90	सुकदेवा पठरैया कुलो निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
91	एकली उत्तर गनारी सिचाइ कुलो निर्माण योजना	150,000.00	९९.२५
92	ठाटी उत्तर टोलमा तारजाली निर्माण योजना	100,000.00	९६.२८
93	साङ्ले तारजाली निर्माण योजना	100,000.00	९५.७६

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
94	लामितारा तल्लो तरा तारजाली निर्माण योजना	100,000.00	९६.४१
95	कनरिया खोलाको कटान नियन्त्रण योजना	150,000.00	९९.८७
96	नोखिरामको घर नजिक मायाखोला पहिरो नियन्त्रण योजना	150,000.00	०.००
97	मधरिया धारादेखि दमार गाउँ प्रहरी चौकीसम्म जोड्ने बाटो ढुङ्गा तारजाली योजना	150,000.00	९९.२७
98	तारजाली विस्तार योजना	200,000.00	९७.००
99	काला बन्जाराका लगि बाँध निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
100	बिसौनी चिरा बाँध निर्माण योजना	100,000.00	०.००
101	घर्ती टोलमा तटबन्ध निर्माण योजना	200,000.00	१००.००
102	खेतर्वा पक्की कुलो नजिक आर.सी.सी. वाल निर्माण	150,000.00	९६.५७
103	धुरपुरुवा पुल मर्मत योजना	150,000.00	९६.७०
104	बागर राजपुर कुलोमा कल्भर्ट निर्माण योजना	150,000.00	९९.७१
105	लौवस्ता बटलपुर जाने बाटो मर्मत सुधार योजना	200,000.00	९८.५६
106	चक्रमान गिरीको घरदेखि खिम बहादुर डाँगीको घरसम्म बाटो मर्मत	100,000.00	९९.३०
107	कुमलगडि बाटो मर्मत	200,000.00	९९.४१
108	वडा नं. ५ मा ह्युम पाइप विस्तार योजना	100,000.00	९७.७९
109	डाँडाचिस धन बहादुर योगीको घरनेर बाटो मर्मत	100,000.00	९३.९९
110	एकली डवरा जाने सडक रेउकी घर नजिक सडक नाला निर्माण योजना	150,000.00	९१.८६
111	विजुलीपुर चमन्या सडक तथा नाला निर्माण योजना	150,000.00	९६.५०
112	रावतगाउँ चौतारोदेखि उत्तरतर्फ बाटो निर्माण योजना	100,000.00	९६.२१
113	पदमपुर गाइदर सडक नाला निर्माण योजना	200,000.00	९९.४५
114	रावतगाउँ पारगाउँ रामशण सडक निर्माण योजना	200,000.00	९६.३५
115	बाघचिरा धारा जाने बाटो निर्माण योजना (प्र.म. रोजगार साझेदारी)	100,000.00	७५.८६
116	कौवाघारी भरतटोल देखि फर्म जाने सडक पक्की नाला निर्माण योजना	150,000.00	९९.३५
117	बंगलापुर ड्वाग्री सडक पक्की नाला निर्माण योजना	100,000.00	९९.७९
118	गैरीगाउँ बरको रुखनेर पक्की नाला निर्माण योजना (प्र.म. रोजगार साझेदारी)	150,000.00	९०.६४
119	चौधरी गाउँदेखि वडा कार्यालय जोड्ने सडक	150,000.00	९८.५३
120	गनारी टोलमा सडक स्तरोन्नति योजना	100,000.00	९८.५४
121	बालाराम पुन टोलदेखि डाँगी टोल सडक स्तरोन्नती	100,000.00	९२.३३
122	शिवपुरी पर्यटकिय क्षेत्र स्तरोन्नती योजना	200,000.00	९६.८५
123	आधारभूत विद्यालय जाने सडक स्तरोन्नती योजना (प्रधानमन्त्री रोजगार साझेदारी)	150,000.00	९५.५७
124	गोल्टाकुरी झोलुङ्गे पुलदेखि सडक स्तरोन्नती योजना(प्र.म. रोजगार साझेदारी)	200,000.00	९६.२६
125	टोपेन्द्र विष्टको घरदेखि भुवनदास डाँगिको घरसम्म सडक स्तरोन्नती योजना	150,000.00	०.००

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
126	टोप बहादुर डाँगीको घरदेखि राजु डाँगीको घरसम्म सडक स्तरोन्नति योजना	150,000.00	९१.१५
127	हाउरेदेखि खर्काखुटि सडक स्तरोन्ती योजना	125,000.00	७५.१७
दुई लाखदेखि पाँच लाखसम्मका योजनाहरु			
128	चखौरा ठाँटीघर निर्माण योजना प्र.म. साझेदारी	300,000.00	९६.७४
129	मन्त्रीडाँडा सार्बजनिक भवन निर्माण योजना	250,000.00	96.64
130	खलुवाचिस सामुदायिक भवन मर्मत	200,000.00	९८.६९
131	वडा नं.५ को हेल्थहट मर्मत	100,000.00	९८.०५
132	कुइरी गनार बबई घाटमा मलामी विश्राम टहरा निर्माण योजना	250,000.00	४९.७२
133	रचपल प्रससडुवा कुलो श्रीगाँउ नेर कल्भर्ट निर्माण योजना	400,000.00	९९.०२
134	सती मन्दिर देखि गिटखोली सडकमा नाला निर्माण योजना	300,000.00	१००.००
135	रावतगाउँ भुह्यार थान पश्चिम सडक निर्माण योजना	300,000.00	९९.१७
136	हेकुली त्रिवेणी सडक नाला निर्माण योजना	400,000.00	९८.६८
137	चितानपुर चिरागार सडक स्तरोन्नती तथा नाला निर्माण योजना	300,000.00	९९.८२
138	डाँगी चौरदेखि कलम खोला पक्की पुलसम्म जोड्ने बाटो सडक स्तरोन्नती योजना	400,000.00	९५.९८
139	प्रसडुवा देखि मैरवा हुदैं सिमठाना सडकमा पक्की नाला निर्माण योजना	162,000.00	१००.००
140	बैदार टोलमा कल्भर्ट निर्माण योजना	400,000.00	७४.३२
141	वडा कार्यालयमा रेलिङ प्लास्टर र रंग रोगन योजना	286,000.00	९१.८०
142	गोठुवा डाँडादेखि चखौरा जाड्ने सडकको सुइयामा कल्भर्ट निर्माण योजना	400,000.00	९८.०४
143	बखरिया बुर्केशाल सडकदेखि छर्कट्टा चौधरी गाउँ हुँदै कलङखोला सडक स्तरोन्नती योजना	500,000.00	९९.७३
144	गैरिगजेरी तथा कनरिया खोला सफाइ योजना	400,000.00	९९.०७
145	सिद्वपृथ्वी जनता मावि श्रीगाउँमा गेट निर्माण योजना	500,000.00	१००.००
146	चखौरा ठाँटीघर निर्माण योजना	400,000.00	९९.८४
147	श्री विरेन्द्र माध्यामिक विद्यालय दंगिशरण गा.पा.-३ दाङ कम्पाण्डवाल निर्माण	500,000.00	१००.००
148	महेश्वर शिवालय मन्दिर मर्मत योजना	300,000.00	९९.९१
149	वडा ६ मा व्यायमशाला निर्माण	500,000.00	२६.७३
150	विद्युत तार खरिद योजना	300,000.00	७४.७०
151	विद्युत पोल तथा विस्तार योजना	250,000.00	९६.२६
152	वडा नं. ५ मा खानेपानी पाइप विस्तार योजना	400,000.00	१००.००
153	बैबाङ कुरेहवा टोलमा आर.सी.सी. नाला निर्माण योजना	300,000.00	१००.००
154	सुकदेवाको भरेङ्गवा कुलोमा पक्की आ.सी.सी. निर्माण योजना	400,000.00	९८.४६
155	डाबरी कट्वा सिमलगनार बाटो ग्राभेल योजना	250,000.00	९८.६१
156	हेम पाइप खरिद	250,000.00	९६.५२

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
157	श्रीगाँउ महीला सहकारी भवन नेर दुवै नाला निर्माण	400,000.00	९६.८९
158	सिम्ठाना भुह्यार थानदेखि ववई जाने बाटोमा ग्राभेल योजना	250,000.00	९९.२९
159	डाँडाचिस देवेन्द्रको घरनेर सिचाई कूलो निर्माण	400,000.00	९१.२६
160	चितानपुर लिफ्ट सिचाइ कुलो निर्माण योजना	300,000.00	९९.७१
161	कलमखोला दलित बस्तीमा कुलो निर्माण योजना	300,000.00	९३.७६
162	लेटार कुलो लाइनिङ्ग योजना (प्रधानमन्त्री रोजगार)	370,000.00	९८.६१
163	पनबटुवा कूलो लाइनिङ्ग योजना (प्रधानमन्त्री रोजगार)	450,000.00	९६.५९
164	ढुकुरे डाँडा कुलो लाइनिङ योजना	300,000.00	९४.९९
165	बागर झरन्याँ र माझ कुलो लाइनिङ योजना (प्रधानमन्त्री रोजगार)	450,000.00	९९.६०
166	मैरवा कुलो लाइनिङ निर्माण योजना	450,000.00	९९.५९
167	रावल गाउँले कुलोमा वाल निर्माण योजना	300,000.00	९८.४१
168	मौली माथिल्लो लिफ्ट सिचाइ मर्मत योजना	300,000.00	९९.९७
169	बर्की पनबटुवादेखि बाँकासम्म कुलो निर्माण योजना	400,000.00	९९.६४
170	खड्कपुर देखि बागर पुलसम्म नहर तथा हेडबक्स मर्मत योजना	300,000.00	९९.७२
171	डाँडाचिस ढुङ्गा तारजाली योजना	250,000.00	९९.५६
172	सिमतारा पुन्टा खोला सडक पहिरो नियन्त्रण योजना	250,000.00	९६.८४
173	जुरा गनारी कुलोको मुहानमा बाँध निर्माण योजना	250,000.00	१००.००
174	जुरा गनारी कुलोको मुहानमा बाँध निर्माण योजना	500,000.00	१००.००
175	खुसल डाँगीको घर नेर बाटोमा ग्याविन वाल निर्माण योजना	250,000.00	९९.५०
176	रावतगाउँ बिच गनारी चिरेगार बाँध निर्माण योजना	350,000.00	९७.००
177	थपगाउँ पूर्व खोला झर्ने सडक स्तरोन्नती योजना (अधुरो भएकाले थप) -प्र.म साझेदारी	260,000.00	१००.००
178	लेटार कल्भर्ट निर्माण योजना	300,000.00	९९.१७
179	मौलीको हात्तीगञ्जी घट्याखोलामा सडक मर्मत पक्की वाल निर्माण योजना	400,000.00	९९.५०
180	गनारीदेखि झोलुङ्गे पुल जोड्ने सडकमा नाला निर्माण योजना	100,000.00	९२.४०
181	मधरिया धने कुसारी टोलदेखि उत्तरतिर पक्की नाला निर्माण योजना	250,000.00	९९.०५
182	सिमलकुना सडक स्तरोन्नती	250,000.00	७४.२४
पाँच लाखभन्दा माथि १० लाख सम्मका योजनाहरु			
183	खुल्ला योग ब्यायमशाला निर्माण दंगीशरण गा पा ६	1,000,000.00	१००.००
184	हरियाली प्रवर्द्धन	900,000.00	०.००
185	दंगीशरण ६ बागर ठारी कुलो पक्की नहर पूर्व पश्चिम निर्माण	800,000.00	१००.००
186	दंगशरण ३ सिंचाई थारिकुलो पक्की नहर निर्माण	1,000,000.00	९९.७८
187	दंगीशरण ७ बुटनिया थारुगाउँ पक्की नाला निर्माण	800,000.00	१००.००

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
188	दंगीशरण ५ पिपरहवा महवा खोला पोटली हुँदै थारु कल्चरल भिलेज जाने बाटो स्तरोन्नती	800,000.00	९७.०९
189	वडा नं.२ कलमखोला दलितबस्ती बाटो संतरोन्नती	800,000.00	९८.७५
190	दंगीशरण ६ थपगाउँ थारुटोल पक्कीनाला निर्माण	1,000,000.00	९९.६७
191	दंगीशरण ५ मदुवासोता त्रिवेणीचोक कुरी हुँदै हेकुली चखौरा जोडने सडक	800,000.00	९५.८८
192	बैबाङ पक्की पुल देखि मिलन चोकसम्म सडक स्तरोन्नती	600,000.00	९९.८९
193	सुकदेवामा योग हल निर्माण योजना	1,000,000.00	१००.००
194	डेरी सञ्चालनका लागि भवन निर्माण तथा उपकरण खरिद योजना (प्रधानमन्त्री रोजगार)	600,000.00	८४.४४
195	वडा नं २ को वडा कार्यालय भवन 077/78	920,000.00	९८.९९
196	योग हल निर्माण योजना	1,000,000.00	100.00
197	श्री सिद्धपृथ्वी जनता क्याम्पस संउशरण-६श्रीगाउँ दाङ -अधुरो भवन निर्माण	1,000,000.00	९९.६८
१० देखि २० लाख सम्मका योजनाहरु			
198	सुरक्षित नागरिक आवास कार्यक्रम :-प्रदेश नं. 5 को दाङ जिल्ला क्षेत्र नं. ३ अन्तर्गत दंगीशरण गा.पा.- २०९ वटा (क्रमागत)	1,400,000.00	१००.००
199	बैबाङ रामपुर सडक कालोपत्रे योजना 078/79	1,628,000.00	७५.२३
200	प्रशढुवा स्वास्थ्य संस्था निर्माण तथा कार्यालय ब्यवस्थापन	1,500,000.00	९५.९९
201	श्री ज्ञान ज्योती प्रा.वि. दंगिशरण गा.पा-७ वोगटी दाङ कक्षाकोठा निर्माण	2,000,000.00	१००.००
२० लाखभन्दा माथि ५० लाखसम्मका योजनाहरु			
202	ज्ञानज्योति प्रा.वि वोगटि दाङ दंगीशरण गाउँपालिका	2,500,000.00	६८.४७
203	दमारगाउँ गोल्टाकुरि सडक कालोपत्रे योजना वडा 2	5,000,000.00	85.20
204	हेकुली विरेन्द्र स्कुलचौक चिरेगार सडक कालोपत्रे योजना वडा नं. 3	5,000,000.00	70.00
205	बैबाङ रामपुर वडा कार्यालय सडक कालोपत्रे योजना वडा नं.1	5,000,000.00	50.38
206	रचपल बुटनिया सडक कालोपत्रे योजना वडा ७	5,000,000.00	65.91
207	डाँडागाउँ वडा कार्यालय देखी पोटलि डवरा हुँदै हेकुलि सम्म सडक कालोपत्रे योजना वडा 5	5,000,000.00	51.97
208	हेकुलि चौक देखी मौलि वालुवा सडक कालोपत्रे योजना वडा 4	5,000,000.00	75.21
209	बागर चौक देखी दामोदर सडक कालोपत्रे योजना वडा ६	5,000,000.00	75.53
210	दाङ जिल्ला दंगीशरण गाउँपालिका वडा नं. ५ सलौरा श्री वालगोपाल मन्दिर सलौरा चौंपारी हुदै जाने बाटव ३ कि.मी. लामो कच्ची सडक निर्माण गर्ने तथा स्तरोन्नती	2,500,000.00	९९.५२
211	कुकुर खैला माया खोला दंगीशरण गाउँपालिका दाङ ;पश्चिममा दंगीशरण-६ खडकपुर र पुर्वमा तुलसीपुर-२पोंटेली जोड्ने चिरेगार खोलामा झो.पु.	3,500,000.00	९२.३३
५० लाख भन्दा माथिका योजनाहरु			
212	गाउँपालिकाको प्रशासकीय भवनको दायित्व भुक्तानी तथा थप काम	7,317,000.00	99.99

क्र.सं.	कार्यक्रम/आयोजना/क्रियाकलापको नाम	विनियोजन	बित्तिय आधारमा प्रगति (%)
213	वडा नं ३ कार्यालय भवन निर्माण योजना	5,500,000.00	40.24
214	केन्द्रबाट छनौट भएका नमुना विद्यालय तथा विशेष विद्यालयको भवन निर्माण तथा पुर्वाधार व्यवस्थापन अनुदान 11.1.2.2500	10,000,000.00	१००.००
215	कलमखोला सडक पुल दंगीशरण गा.पा २ दाङ (DPR समेत)	15,000,000.00	०.००
216	नमूना दलित बस्ती निर्माण	9,000,000.00	५२.२५
217	बिजुलीपुर सिँचाई योजना दंगीशरण- ३	10,000,000.00	55.74

अनूसुची-३: सामाजिक परीक्षण प्रारम्भिक प्रतिबेदन प्रस्तुतिमा उपस्थिति सहभागीहरुको विवरण

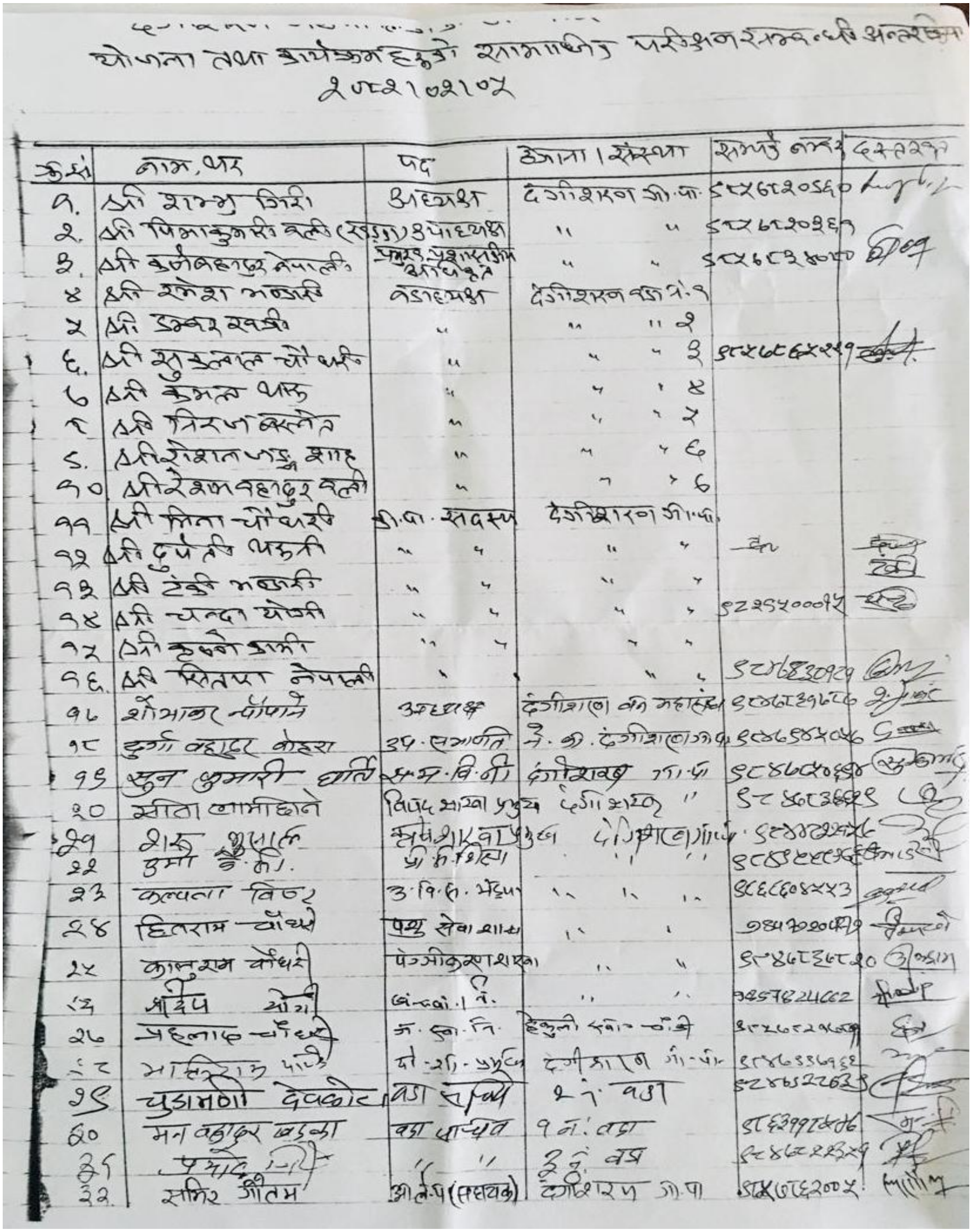

योजना तथा कार्यक्रमहरुको सामाजिक परीक्षण सम्बन्धी अन्तर्क्रिया

२०८२।०२।०५

क्र.सं.	नाम, थर	पद	ठेगाना । संस्था	सम्पर्क नम्बर	दस्तखत
१.	श्री शम्भु गिरी	अध्यक्ष	दंगीशरण गा.पा.	[illegible]	
२.	श्री मिनाकुमारी वली (रावत)	उपाध्यक्ष	" "	[illegible]	
३.	श्री कर्णबहादुर नेपाली	प्रमुख प्रशासकीय अधिकृत	" "	[illegible]	
४	श्री रमेश भण्डारी	वडाध्यक्ष	दंगीशरण वडा नं. १		
५	श्री डम्बर रवाल	"	" " २		
६.	श्री सुकलाल चौधरी	"	" " ३	[illegible]	
७	श्री कमल थापा	"	" " ४		
८	श्री निरज बस्नेत	"	" " ५		
९.	श्री रोशनलाल शाह	"	" " ६		
१०	श्री रेशमबहादुर वली	"	" " ७		
११	श्री गीता चौधरी	गा.पा. सदस्य	दंगीशरण गा.पा.		
१२	श्री दुर्गा देवी पन्थी	" "	" "		
१३	श्री टेकी भण्डारी	" "	" "		
१४	श्री चन्दा योगी	" "	" "	[illegible]	
१५	श्री कृष्णा डाँगी	" "	" "		
१६.	श्री सितपा नेपाली	" "	" "	[illegible]	
१७	शोभाकर पौडेल	अध्यक्ष	दंगीशरण बन महासंघ	[illegible]	
१८	दुर्गा बहादुर बोहरा	उप. सभापति	नै. का. दंगीशरण गा.पा.	[illegible]	
१९	सुन कुमारी घर्ति	सम.वि.नी	दंगीशरण गा.पा.	[illegible]	
२०	सीता लामिछाने	शिक्षा शाखा प्रमुख	दंगीशरण "	[illegible]	
२१	शरद कुसाल	कृषि शाखा प्रमुख	दंगीशरण गा.पा.	[illegible]	
२२	उमा कैं. डाँ.	प्रा. स्वा. शिक्षा	" "	[illegible]	
२३	कल्पना विष्ट	उ.वि.नि. अधिकृत	" " "	[illegible]	
२४	छितराम चौधरी	पशु सेवा शाखा	" "	[illegible]	
२५	कालुराम चौधरी	पञ्जीकरण शाखा	" "	[illegible]	
२६	प्रदिप योगी	इन्जि.	" "	[illegible]	
२७	प्रहलाद चौधरी	ज. स्वा. नि.	हेकुली स्वा. चौकी	[illegible]	
२८	माहिराज पाण्डे	दो.श्र.प्रमुख	दंगीशरण गा.पा.	[illegible]	
२९	चुडामणी देवकोटा	वडा सचिव	२ नं. वडा	[illegible]	
३०	मन बहादुर खड्का	वडा सचिव	१ नं. वडा	[illegible]	
३१	[illegible]	" "	३ नं. वडा	[illegible]	
३२	समिर गौतम	आ.ले.प (सहायक)	दंगीशरण गा.पा	[illegible]	

क्र.सं.	नाम, थर	पद	ठेगाना / संस्था	सम्पर्क नम्बर	दस्तखत
३३	बुम प्र. बाँस्कोटा	स्था-म.वि.	दंगीशरण	९८४६२२५८२५	[illegible]
३४	प्रमोद आचार्य	के.अ.	दंगीशरण गा.पा.	९८५७८२३९२०	[illegible]
३५	यादव के.सी.	प्र.अ.	दंगीशरण गा.पा.	९८४४९३२१	[illegible]
३६	राजु चौधरी	का.स.	,,	९८४७८८३५९९	[illegible]
३७	टेकबहादुर खत्री	सूचना अधिकारी	,,	९८६६५९५६७०	[illegible]
३८	सोमराज शर्मा	ले.परीक्षक	,,	९८६७९८५२५७	[illegible]
३९	विनोद कुमार शर्मा	सहजकर्ता	तुलसीपुर-२, [illegible]	९८५७८३५२५८	[illegible]

उपर्युक्त सामाजिक परीक्षण बाट प्राप्त तथ्यहरु माथि छलफल गर्दै सरोकारवालाहरु बाट प्राप्त सल्लाह सुझावहरुलाई समेत प्रतिवेदनमा समावेश गर्ने । सामाजिक परीक्षण बाट आएका सुझावहरुलाई यस दंगीशरण गाउँपालिकाको आगामी नीति, योजना कार्यक्रम तथा सेवा प्रवाहमा समेटने गरी अनुमोदन गर्ने निर्णय गरियो ।

अनूसुची -४: सामाजिक परीक्षणका क्रममा लिईएका तस्बीरहरु

वडा नं. १ फुर्केसल्लिमा कृषि समुहका महिलाहरुसंगको छलफल

रावतगाउँ दैतेवा टोल कलभर्ड निर्माण योजना उपभोक्ता समितिसंग छलफल, वडा नं. ३

दलित नमुना बस्तीका समुदायसंगको छलफल, वडा नं. २

स्थानीय जेष्ठ नागरिकसंगको छलफल, वडा नं. ७

परसढुवा महिला कृषि समुहका महिलाहरुसंगको छलफल वडा नं ६

तरकारी खेति देखाउदै महिला, वडा नं ६

कृषि शाखा प्रमुखसंगको छलफल

स्वास्थ्य शाखा प्रमुखसंगको छलफल

वडा अध्यक्षसंगको छलफल, वडा नंं २

वडा अध्यक्षसंगको छलफल, वडा नंं ५

बृहत छलफल कार्यक्रम

तारजालि निर्माण योजना, वडा नं १, फुर्केसल्लि

बाकि देखि अधिकारी टोल बाटो निर्माण योजना, वडा नं १, बाकि

बर्कि पनबटुवा बाका सिंचाई कुलो निर्माण योजना, वडा नं ७, बाका

डाडाचिस सिंचाई योजना, वडा नंः ५, डाडाचिस

चौतारि देखि कुशेतार बाटोमा नाली निर्माण योजना वडा नं २, नमुना दलित बस्ती

रावतगाउँ दैतेवा टोल कलभर्ड निर्माण योजना, वडा नंः ३